

Cu microscopul electronic.
(pag. 3)
Fotografie de S. STEINER

Proletari din toate țările, uniți-vă!

LACARA

nr. 8 (352) — 24 februarie 1962

Impotriva acțiunilor teroriste ale fasciștilor din O.A.S., care se intensifică pe zi ce trece atît în Franța cît și în Algeria, strînd indignarea opiniei publice franceze și algeriene, au loc numeroase demonstrații și alte acțiuni de masă. Această fotografie, luată la funeraliile victimelor din 8 februarie și apărută în „Humanité Dimanche”, reflectă în chip sugestiv amploarea și forța ripostei populare dată fascismului și represivii politice.

**fotocronica
FLACĂRII**

În ultima vreme, în S.U.A. au loc tot mai multe demonstrații pentru pace, pentru anularea hotărîrii S.U.A. și Angliei de a folosi experiențele cu arma nucleară în atmosferă, pentru interzicerea tuturor experiențelor cu această armă. După manifestația din fața Casei Albe (în fotografie), la care au luat parte peste 2 000 de oameni din mai multe state ale S.U.A., recent mii de studenți din toate colțurile Statelor Unite au venit la Washington pentru a alina pichete în fața reședinței președintelui Kennedy.

MICUL COMENTAR

„DE CE NUMAI O JUMĂTATE DE PAS?”

de Florica ȘELMAR

La 10 februarie, N.S. Hrușciov a adresat șefilor de guvern (de state) ai tuturor țărilor membre ale Comitetului celor cinci pentru dezarmare propunerea ca lucrările comitetului să pornească printr-o întrunire a acestor conducători. „Șefii de guvern, sublinia mesajul, ar trebui să sosească pînă la 14 martie la Geneva să efectueze ei înșiși partea cea mai importantă și mai complicată a activității de început a comitetului. Noua inițiativă se adăugă lungului șir de eforturi depuse de Uniunea Sovietică pentru a dezarma generală și totală, riguros controlată etapă cu etapă să devină realitate.

Logic ar fi fost ca Washingtonul și Londra să facă o primă favorabilă propunerii primului ministru al U.R.S.S. Doar președintele Kennedy și premierul Macmillan, în propriul lor mesaj comun către N.S. Hrușciov, afirmau necesitatea ca „notă să fie acceptată o răspundere personală” în conducerea tratativelor la Geneva. Ei însă sugerau doar o reuniune a miniștrilor de externe. „De ce trebuie să facem numai o jumătate de pas?” Intru-n N.S. Hrușciov și, ducind pînă la capăt aceeași idee a răspunderii personale ce incumbă șefilor de guvern și de state în problema vitală a dezarmării, propune o întrunire la acest nivel.

Ecoul în lume al noii inițiative sovietice se cunoaște: mesajul a intrat larg adevine a opiniei publice de pretutindeni, reacții pozitive din partea unui număr de guverne, comentarii favorabile în presa de toate limbile și de foarte variate opinii politice. În Anglia, de pildă, „The Guardian”, ziar liberal, începea un articol cu cuvintele: „Un «da» răspunzător ar trebui să fie răspunsul președintelui Kennedy și al lui Macmillan la propunerile lui N.S. Hrușciov”. În același timp însă, un observator informatic, Walter Lippmann reflecta în „New York Herald Tribune” pe marginea cercurilor guvernamentale de la Londra și mai cu seamă de la Washington în fața propunerii — logice, realiste și binevoitoare — făcute de Uniunea Sovietică. „Aceasta”, scria Lippmann, este o propunere care pune în încercătură, deoarece extindă măsuri stringente pentru care ea nu poate fi acceptată și motive de asemenea stringente pentru care refuzul nu trebuie inclus într-o neîdă respingere.

Motivele „stringente” pentru care propunerea „nu poate fi acceptată” sînt ușor de identificat: presiunea exercitată de acea categorie (militari, unii savanți, anumite cercuri de afaceri) care și-au făcut din goana înarmărilor o înțelepciune, o poziție socială și, firește, un business. Motivele „stringente” care impun rezistență în refuz nu sînt nici ele necunoscute: e vorba, în esență, de teama față de reacția opiniei publice. „New York Times” de pildă se referea, într-un editorial recent, la persoane influente din S.U.A. care și-au permis să avertizeze autoritățile cele mai responsabile „cu privire la înstrăinarea opiniei publice mondiale, contaminarea în continuare a atmosferei și stimularea din nou a cursei înarmărilor nucleare care nu ar mai putea fi oprită pe calea războiului”.

Editorialul lui „New York Times” semnala însă — cu se poate — că pare să fi fost „înădîrnată temerea că acest grup va impune ... punctul de vedere”. Era după răspunsul americanilor britanic la propunerile sovietice. În aceeași zi, „The Guardian” scria însă dezamăgit: „...este păcat că cei doi lideri occidentali, deși în termenii politici și prevenitori, refuză să dea consfătuirea un prim impuls participînd la deschiderea ei”.

Este într-adevăr păcat, spune opinia publică de pretutindeni. Pentru că în propunerea premierului sovietic această oprire publică văzuse pe drept cuvînt posibilitatea de a se face în sfîrșit un pas pe drumul dezarmării. Iar în „jumătatea de pas” pe care o reprezintă formula preconizată de cele două puteri occidentale vede — mai ales în lumina recentului lor refuz — o intenție noi tergiversări.

Popoarele Americii Latine infierăză planurile S.U.A. de intervenție împotriva Cubei și își exprimă solidaritatea cu poporul cuban. În fotografie: o demonstrație de solidaritate cu Cuba, pe străzile orașului Santiago de Chile.

Între 11 și 19 februarie au avut loc tratative secrete între o delegație a guvernului provizoriu al Republicii Algeria, condusă de Krim Belkassam (x), și o delegație a guvernului francez. După cum a relatat agenția „France Presse”, în cursul discuțiilor „a fost realizat acordul dintre Franța și Frontul de eliberare națională a Algeriei, pentru a pune capăt războiului din Algeria”.

13 000 de mineri din bazinul carbonifer Liège (Belgia) au declarat grevă în sprijinul revendicărilor lor.

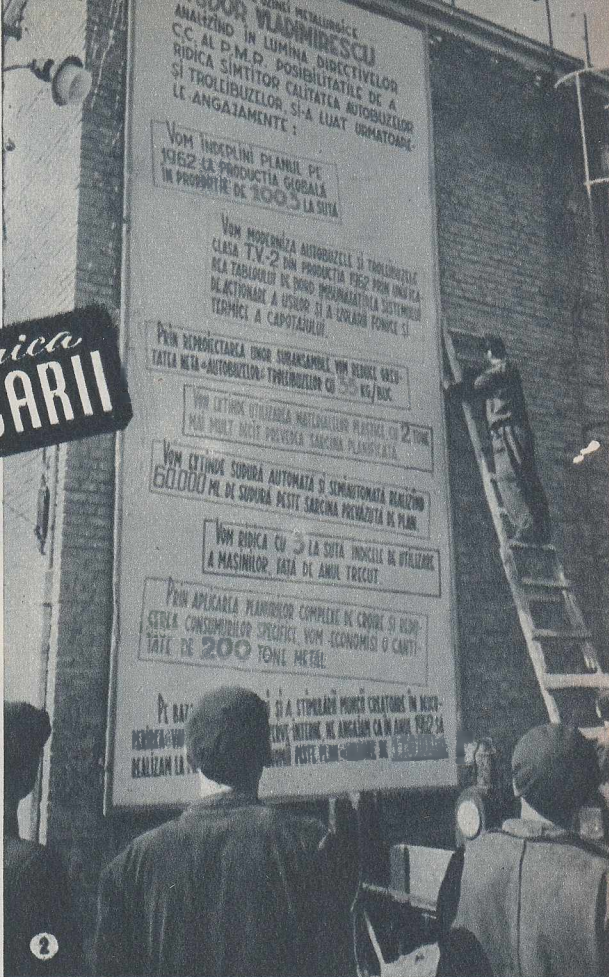
Pe baza Directivelor cu privire la criteriile principale ale întrecerii socialiste, la uzina metalurgică „Tudor Vladimirescu” din București muncitorii, tehnicienii și inginerii și-au luat, în cadrul întrecerii socialiste, angajamente concrete.

Astfel ei s-au angajat să îndeplinească planul la producția globală pe 1962 în proporție de 100,3%, să modernizeze autobuzele și troleibuzurile, să le ridice performanțele la nivelul celor mai noi realizări ale tehnicii.

Prin extinderea utilizării materialelor plastice cu două tone mai mult decât prevedea sarcina planificată, se vor realiza însemnate economii de metale, iar prin aplicarea planurilor complexe de croire și reducere a consumurilor specifice se vor economisi 200 de tone metal, obținându-se de asemenea o îmbunătățire a tehnologiei de fabricație. Colectivul uzinei „Tudor Vladimirescu” s-a angajat o dată la sfârșitul anului să realizeze economii, peste plan, la prețul de cost, de 1 150 000 lei.

FOTO 1: Zilnic un mare număr de vehicule părăsesc curțile uzinei; din an în an aceste vehicule sînt mai bune, mai moderne, la un preț de cost mai scăzut.

FOTO 2: În curtea uzinei se montează panoul pe care sînt arătate principalele obiective ale întrecerii socialiste.

„Numai fire de bună calitate”, iată angajamentul brigăzii a 4-a de la filatura „Dacia”, condusă de Ana Ionescu. Încă din primele zile ale întrecerii, brigada a realizat cotidian 18,5 kg fire peste plan. În fotografie: brigada analizează calitatea firelor fabricate.

Dacă pe bulevardele și străzile orașelor zăpada a dispărut, la munte ea acoperă din abundență văile și creștele, spre bucuria iubitorilor sporturilor de iarnă. La Predeal 800 de tineri din asociația „Spartac” și-au demonstrat măiestria în cadrul popularei spartachiade de iarnă. Cîți dintre acești tineri, care sînt la primele încercări, vor ajunge mîine schiori destoinici?

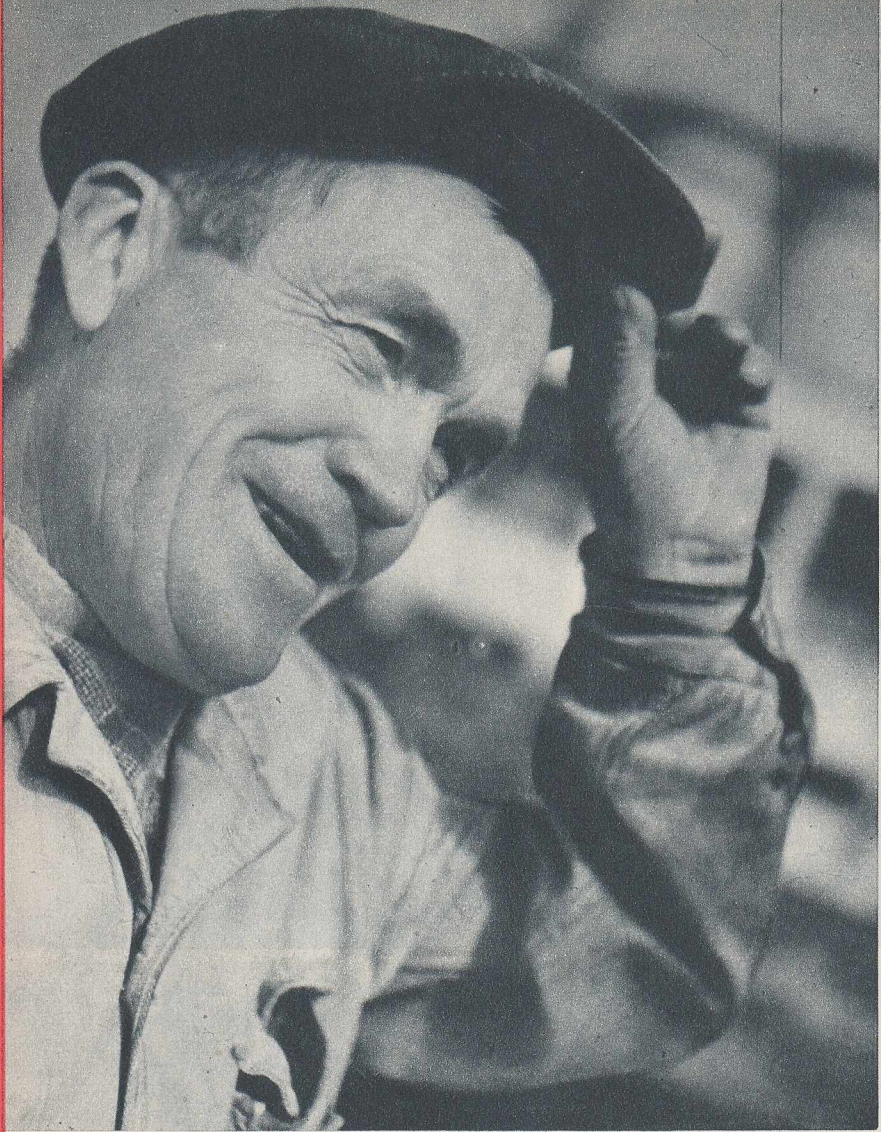
Zilele trecute în regiunea Hunedoara s-a încheiat colectivizarea agriculturii. 88 000 familii de țărani, care dețin o suprafață de peste 190 000 hectare, fac parte din cele 318 gospodării colective. Multe din G.A.C.-urile din regiune au obținut rezultate frumoase și au constituit un exemplu și un imbold pentru țărani individuali de a se înscrie în gospodăria colectivă. Astfel G.A.C. Apoldul de Sus a obținut anul trecut 1 875 kg grâu în medie la hectar și 2 842 kg porumb boabe, iar la G.A.C. Cîlnic s-au realizat oțte 7 700 kg carne la suta de hectare. În fotografia noastră: o parte din șeptelul gospodăriei colective „Partizanul roșu” din Apoldul de Jos, raionul Sebeș.

Coperta noastră

IN LUMEA INFINTULUI MIC

În microscopul obișnuit, vechi de cîteva sute de ani, razele de lumină trec prin preparatul de examinat — așezat pe o lamă de sticlă — și apoi printr-un sistem de lentile care măresc imaginea pînă la două mii de ori. Pe savanții din epoca noastră acest lucru nu-l mai satisface. Fapt pentru care, în cercetările moderne, se recurge la microscopul electronic. La acest tip de microscop lentilele de sticlă sînt înlocuite cu cîmpuri magnetice puternice, iar lumina, cu electroni. Aceștia din urmă, proveniți de la o „sursă” de electroni, trec prin preparatul de cercetat — așezat pe o peliculă foarte subțire de colodiu — și apoi prin cîmpurile electromagnetice care îi alinesc să parcurgă un drum instructiv asemănător celui parcurs de raza de lumină în microscopul obișnuit. Electronii sînt apoi făcuți vizibili prin fotografiere sau cu ajutorul unui ecran de tipul celui de televizor. Mărind de sute de mii de ori, un microscop electronic ne transportă, pe drept cuvînt, în lumea infintului mic.

Microscopul electronic de la Institutul de microbiologie, parazitologie și epidemiologie „Dr. I. Cantacuzino” din București — la care efectuează studiul de microbiologie tov. dr. Alexandru Petrovici, șef de laborator (în fotografia de pe copertă) — mărește de 200 000 de ori!

Nicolaie Rotaru

Nicolaie Plesa

DE ȘANTIERELE IAȘULUI

Ion Pantelimon

Dregându-te pentru o călătorie la Iași, orașul de frontieră al Moldovei, sufletul îți se încarcă de vibrațiile bogatei sale istorii consemnate în cartea de aur a poporului nostru.

Imaginația mai are de curînd însă și o altă sursă la fel de vibrantă, puternică vină de inspirație, de emoție și de mîndrie, care depășește cadrul clasic al izvoarelor istorice de pînă acum: partidul a hărăzit Iașului o nouă înflorire, o măreție contemporană, un loc de cinste pe harta socialistă a patriei noastre. Concurînd tradiția, viitorul Iașului se conturează încă de pe acum cu o repeziune care schimbă fața orașului, înfățișarea întreprinderilor sale, mentalitatea și starea materială a oamenilor.

Privind din fereastra vagonului Iașul ce apare în zorii dimineții de sub vălul aburului înălțat de primele raze de lumină, rămîi plăcut surprins de echilibrul pe care l-a căpătat panorama aceasta încîntătoare, dominată de masiva clădire a vechiului Palat administrativ, fără pereche pînă nu demult în ceea ce privește proporțiile.

Cerul Iașului nu se mai sprijină pe acest așezămint destinat acum culturii și nici pe cupole de biserică. Pe fruntea proaspătă a străvechiului oraș stau înalte blocuri de locuințe, adevărate turnuri, armonioase în structura lor fermă de beton, sticlă și culoare vie, stau siluetele viguroase ale noilor unități industriale cu certificate de cetățenie ieșeană: cele opt turnuri ale fabricii de ulei, înalte de aproape 50 de metri, ca și macaralele metalice care ridică pe firmamentul orașului moldovean steaua construcției socialiste.

Chiar și în plin centrul orașului, în Piața Unirii, unde statuia lui A.I. Cuza domina întregul decor, se remarcă răsturnarea proporțiilor: monumentul s-a redus la limitele unei mărturii a vremurilor trecute, reprezentînd acum un punct în mijlocul unui complex de blocuri-turn cu străluciri și linii de citadelă modernă.

Lumina dulceagă de peste zi a Iașului, cu nuanțe de miere gălbuie, atît de apreciată de sensibilitatea oamenilor de artă crescuți aici, face la amurg schimbul cu cea alb-albăstruie a neonului care inundă bulevardele și străzile; sub puternicele fascicule de lumină munca se perpetuează pe șantierelor locuințelor și ale industriei.

De pe celulele silozului fabricii de ulei, unde mă aflu, văd orașul așternut privirilor ca o miniatură într-o palmă deschisă: vechiul Iași se pierde sub vegetație, cel nou răzbate spre soare.

Cine face ca îndrăznețele planuri ale peisajului actual și viitor al orașului să devină realități?

Vrednicii constructori, obișnuiți în ultimii ani cu astfel de performanțe.

Aici au venit doar nu mai puțin de 300 maiștri și lucrători calificați, care pe unde au trecut au lăsat mărturia priceperii și a vredniciei lor; sînt 300 de oameni alcătuiți acum o familie migratoare pe harta patriei, o familie atrasă de locurile încă nedestelenite de industrie și pe care ei le îmbogățesc cu nestemate de preț, la strălucirea cărora se naște o viață nouă pentru aceste regiuni, mereu alți oameni învățînd să devină stăpîni pe natură și bogățiile sale.

Ce a rămas în urma acestor 300 de constructori? Studiourile cinematografice de la Buftea, vecine Bucureștilor, fabrica de zahăr de la Bucecea, din Moldova, construcțiile de pe Valea Jiului, fabrica de mobilă din Iași, cea de ulei, ca să le amintim doar pe cele pe ale căror porți ies de-acum produse diverse, fără a mai pomeni de sutele, miile de apartamente.

Ce își propun să realizeze de aci înainte?

Vrednicii constructori au și început să dea viață altor planuri.

Limbașul acestor oameni, deosebit de simplu, îl înțeleg dintr-o privire citindu-le angajamentele, urmărind felul în care și le îndeplinesc. Astfel, ultimele secții ale fabricii de ulei, planificate pentru jumătatea anului 1962, vor fi predate exploatării înainte de termen. În ceea ce privește noile construcții, și ele se vor naște înaintea termenelor inițial fixate, aceasta ca rezultat al entuziasmului cu care au fost primite de muncitori și tehnicienii Directivele C.C. al P.M.R. privind organizarea și desfășurarea întreprinderii socialiste.

— De unde ești și ce te-a adus aici? — îl întreb pe șeful brigăzii de zidari, Nicolaie Rotaru, un om rotofei și energic, mereu zîmbitor și în continuu neastîmpăr.

— Din comuna Bolintin, nu departe de București, și din tată-n fiu sîntem zidari. E meseria care mi-a plăcut. Nu mi-a fost străină nici cartea, dar erau taxe mari la licee prin București și casa prea departe. Am rămas doar cu șapte clase. Poate acum le-oi împinge mai înainte... De ce am venit? Păi, dacă nu mă legam de oameni, veneam? La Buftea a fost pricina, începutul. De-atunci sînt cîțiva anișori, și tot împreună am rămas. Mereu îmi spun: „Șantierul ăsta și...gata!” Dar parcă pot să mă țin de-o vorbă ca asta? Dacă taică-meu e și el aici cu mine și lucrează ca unul de 20 de ani, eu ce să caut altundeva?

★

De la zidari și cărămizi ajung la dulgheri și cherestea.

Aici întîlnesc un om mai așezat, mai potolit, în persoana șefului brigăzii, Nicolaie Pleșa. Nici el nu-i de prin partea locului, și nu suferă de nostalgie. N-are nici vreme și nu-i nici omul. Cu fruntea încrêștită, atent la fiecare vorbă, cu capul puțin aplecat, gîndind parcă permanent asupra celor rostite, trăgînd din țigara ce stă să-i frigă degetele, Pleșa— de prin părțile Olteniei — a lăsat și pe pămîntul natal amintirea unor ani de muncă; fabrica de zahăr de la Livezi, combinatul forestier de la Preajba închid între zidurile lor fărîma de muncă și stropul de sudoare ale meșterului Pleșa, plecat apoi pe alte meleaguri, pe itinerarul celor 300: Buftea, Bucecea, Iași.

— Am copii la școală, doi băieți. Acolo îi învață alții pe ei cartea și meseria. Aici dau și eu duh dintr-al meu cui pot. La Bucecea am luat cîțiva copilandri și i-am calificat. Acum sînt aici, cu mine, dulgheri cu examen în lege.

Nu-i pic de emfază în vorbele lui. Se simte că omul o face cu convingere, cu dăruire.

— Unul din ei s-a întors de la armată și m-a găsit aici. V-o prinde mirarea ori nu, dar mi-au dat lacrimile când l-am văzut iar lângă mine și am stropit nu numai cu picături din astea evenimentul, că nu degeaba venise omul cu livret și mă aflase tocmai în regiunea cu cele mai bune licori... Mai mult țin acum la doi băieți (eu tot perechi îi aleg): Anton Dumitru, rădăuțean crud ca lemnul bradului dar ca și el de falnic, care mi-a dat mai ieri examenul de dulgher categoria a V-a, și Ion Vieru. Țsta în opt luni de zile a luat categoria a IV- a de meseriaș. Când voi pleca pe alt șantier, știu că are cine mă înlocui.

★

La atelierul de confecționat uși și ferestre metalice, răspîndit pe sub acoperișuri cu tablă ondulată, nu prea sînt mulți lucrători. Oamenii preferă să lucreze sub cerul foarte limpede și înalt. Când își dau de pe frunte deoparte masca de sudură, simți cum tinerețea proaspătă ca și aerul răcoros invadează atelierul acesta deschis. Mai mare peste ei este meșterul Ion Pantelimon, ieșean, care a călătorit și el pe la alte șantiere, ajungînd acum cu cei 300 de tovarăși ai lui să înalțe și în orașul său natal construcții industriale noi.

— Ne vine la timp fabricuța asta, tocmai cînd or da verdețurile de primăvară. Salată ca aici n-ai să mai mînci pe nișăieri — ne răspunde el rîzînd, conștient că în gluma sa se ascunde o realitate de proporții.

Îmi amintesc cîteva date tehnice căpătate la serviciul de resort: fabrica va prelucra anual 127 000 tone de semințe de floarea-soarelui, din care nimic nu se va irosi. Nu numai ulei fin pentru salatele gospodinelor moldovene va da „fabricuța”, ci și margarină superioară, lecitină pentru cofetării, cosmetică și industria textilă, untură vegetală, îngrășămintă pentru vite și mii de tone de oxigen îmbuteliat, care altădată se irosea dar care va fi captat și folosit pînă la ultimul gram.

★

Dezvoltarea industrială rapidă a acestor locuri atrage spre Iași oameni de pe întreg cuprinsul regiunii, ca și din restul țării. Ei vin aici hotărîți să contri-

bue la crearea valorilor pe care le vor folosi direct sau indirect, și din modu cum acționează se vede clar încrederea în cuvîntul partidului, în propriul lor forțe.

Lăcătușul brașovean Ion Bruss a venit la Iași cu fostul său meșter luli Pop și-și vor aduce în curînd și familiile (sînt programați să intre în primul bloc ce se va termina).

— Am de gînd să rămîn definitiv aci. E o regiune frumoasă și care se v dezvoltă rapid. Patria este doar și la Iași ca și la Brașov. De-abia mi-o cunos mai bine. Cu oamenii m-am acomodat lesne și cred că și ei cu mine, dacă a fi să judec după faptul că m-au ales președinte al comitetului de secție sindicală

★

La rampa de descărcat robotesc aproape o sută de oameni de toate vîrstele. Mai marele lor este „moșu'”, Ion Onilă, om hazos din cale-afară, parcă ieși dintre filele povestirilor lui Creangă. Are 58 de ani, nu atîția ca să-și merit numele de moș, dar sfătos cum e, priceput în toate treburile șantierului, Ion Onilă e „tatăl” celor 100 de muncitori, cei mai mulți veniți cu el din comuna Vasluiene, de unde-i este și lui locul.

— Am fost cu ei și la București și am făcut treabă bună. Eu sînt colonel, ei îmi sînt regimentul — zice ștregărește moșul cu obraji încrețiți nu atît de vreme cît de deprinderea zîmbetului și a rîsului plin.

— Bine, moș loane, dar umbli după dumneata cu ceata de necalificați ispravă-i asta?

— E, tovarășe, că în 10 ani de zile pe unde am fost noi n-au plăti întreprinderile nici cinci bani locație la materiale. Cum veneau materialele, cur le descărcam și transportam unde le era locul. Ia gîndește cîți franci neirosiți. Or, dacă-mi vorbești de necalificați, află atunci că unul ca Gheorghe Moscu devenit instalator și a învățat pe șantier meseria, iar acuși — nu demult — ar mai dat la alți doi meserie. Îi poți găsi șoferi pe basculante. Stai binișor mata! că nu-i prost moșu' cum l-arată șapca. Știu eu unde voiai să baț numai că am olecuță de grijă și de viitorul oamenilor mei, că nu de-a surda n i-a dat statul în primire.

Em. VALERIU

Înalte de 50 metri — turnurile fabricii de ulei constituie noul accent vertical de o mare frumusețe și îndrăzneală pe cerul Iașului modern.

PANTOFII

Lui R. R.

Nu-mi cumperi pantofii?

— Ba da. Când s-or deschide magazinele, Dacă s-or mai deschide astăzi. S-a anunțat prealarmă?

— Nu știu.

Lucia se duse la aparatul de radio. Își spuse în gând de câteva ori: „Dă doamne să nu fie alarmă, dă doamne să nu fie alarmă”.

Pe București I se transmitea un comunicat german: „Krokodil Gros 431, Lichtenstein 2, nur über Karpathen, Achtung Krokodil Gros...”

— E prealarmă, dar poate că n-o să fie nimic.

Ar fi vrut să fie așa, ca azi, în ziua în care împlinea 16 ani, să nu se bombardeze. Nu era însă convinsă. În ultimul timp Ploieștiul era bombardat cu regularitate, zilnic. În cartierul gării, în apropierea rafinăriilor, străzile erau arate de bombe și zidurile arse, negre de fum, stăteau nesigure și triste ca niște pietre funerare.

Pantofii promiși de ziua ei erau aleși de mult; se aflau în vitrina unui magazin din centru: erau albi, cu talpă japoneză, umplută cu plută.

— Dacă n-o să fie alarmă, mergem.

În jurul orei 4 Lucia se așeză la fereastră și privi sirena instalată pe acoperișul casei de peste drum. De multe ori privise mașinăria aceea neagră care semăna cu trei pălării mocănești așezate una peste alta. Uneori avea senzația că tot pericolul pornește de sub pălăriile mocănești; că dacă nu s-ar porni vuietul acela strident, moartea nu s-ar așterne flămîndă peste oraș.

Trecuse de ora 4 și sirena continua să tacă... Ora 4 era ora critică; rar se întâmpla ca după ora aceea să mai apară avioanele. După ora 1 orașul răsufia ușurat; viața se putea planifica pentru încă o jumătate de zi. O perspectivă imensă, cu ore, cu minute numărate.

— Hai, mamă, să mergem.

— Du-te singură, Lucia... Se bucură că merge singură. Maică-sa era o femeie capricioasă; ar fi fost în stare să se răzgîndească

în ultima clipă și să-i cumpere tot sandale cu tocuri joase, ca anul trecut.

Tocmai încerca pantofii, când năvăli brusc în magazin vuietul metalic al sirenei. Vînzătorul apucă să-i mai învelească pantofii într-un număr vechi din ziarul „Universul”, care avea un comunicat al Agenției DNB pe prima pagină. Cu pachetul sub braț Lucia ieși în stradă și rămase pironită lingă vitrină. Strada, ca la comandă, se golise; era pustie ca atunci când, mai demult, sosind noaptea de la țară, nu înfîlnise pînă acasă nici un trecător.

Cineva strigă la ea să intre în adăpost. Dinspre Buzău se auzea torsul monoton și greoi al „Liberatoarelor”.

Adăpostul — o pivniță de cărbuni, boltită, cu două rînduri de bănci lingă pereți, întunecoasă și neaerisită. Lucia se așeză chiar lingă intrare, cu gândul să plece prima după încetarea alarmei. Numai de n-ar dura mult!

— A început! — murmură cineva într-un colț și, imediat, ca o confirmare a celor spuse, lampa de petrol agățată de tavan începu să se legene.

Lucia strînse pachetul mai tare sub braț. Desigur că, dacă vînzătorul ar fi avut timp, i-ar fi dat și o cutie de carton...

— Cartierul gării — spuse un cunosător. Apoi adăugă repede: stingeți lampa!

Comandantul adăpostului suflă în lampă și se făcu întuneric. Lucia încercă să numere bubuiturile infundate. 29, 30, 31... Era primul raid. De obicei la un bombardament mare erau 12 pînă la 14 raiduri. Ar fi bine să se bombardeze numai în cartierul gării. Acolo, oricum, e totul evacuat. Nu sînt decît tunurile antiaeriene germane și grupele fulger de reparare a liniilor ferate. Omul care stătea în stînga Luciei povestea ceva unui cunoscut:

— Niciunde nu-i atît de transparent Oltul ca la Tâlmăciu... În stînga e un deal calcaros, apa se izbește de stînci, spumegă... Sînt tot în cartierul gării... Asta-i al patrulea raid... Dacă te uiți în apă de pe deal vezi fiecare firicel de

nisip. E un nisip cu fire mari, gălbui, strălucitoare. Parcă ar fi praf de mică...

Lucia mai mult bănuia că vecinul din stînga gesticula. Se trase mai spre dreapta și simți un braț încordat care strîngea tăblia băncii. Rămase nemișcată și continuă să numere exploziile...

— Mureșul nu e străveziu decît aproape de izvoare. Pe podiș vadul e săpat în lut galben, apa e mîloasă, cafenie... Exploziile astea au fost prin apropiere. Cred că un pilot a greșit ținta... Mai greșesc și ei, sînt doar la patru kilometri înălțime...

Bubuiturile se apropiară și mai mult și zguduiră pereții adăpostului. Pe ferestrele de aerisire năvăliră în pivniță nori groși de praf de parcă cineva ar fi aruncat moloz cu lopata.

— Bombardează centrul!...

Fără să vrea, Lucia se lipi cu spatele de zidul rece al pivniței și prinse brațul vecinului din dreapta. Rămase apoi nemișcată, simțind prin rochia de vară umezeala zidului. Uită să mai numere exploziile...

— Ar fi trebuit să mă mut undeva la țară... Lingă Liveeni. Am niște rude, dar sînt oameni foarte săraci.

Luciei îi trecu prin gând că în viața ei n-a fost încă la bal. Și auzise atît de multe lucruri despre baluri. Acolo stai și sînt o mulțime de băieți care te invită la dans. Și dansezi pînă dimineața. Pentru că balurile adevărate țin pînă dimineața. Și părinții ei s-au cunoscut la bal.

Stătea lipită de vecinul din dreapta ei. Acesta îi cuprinse umerii și spuse cu voce tare, să se audă peste zgomotul exploziilor:

— Să nu vă fie teamă.

Lucia nu-i răspunse. Bărbatul de lingă ea avea mîinile reci. Deasupra se prăbușise ceva, poate un zid sau casa de alături.

— Ești din bloc?

— Nu.

— Și cum ai ajuns aici?

Nu-i răspunse. Cum să-i spună că a fost în oraș să cumpere pantofi?

— Cîți ani ai?

— 16.

— ...Păcat că Oltul nu e navigabil... Dacă s-ar canaliza ar putea să circule și vaporase... Tare mult

aș vrea să vizitez defileul Oltului — vorbea omul din stînga.

— Eu am 17...

Mîna care îi ținea umărul tremura.

Și lui îi e frică. Oare s-ar putea să i se întîmple ceva? Ar putea să moară înainte de a fi fost vreodată la bal?

Cu cît tremurau mai mult zidurile, cu cît bubuiturile bombelor se legau mai mult între ele într-o singură explozie prelungită, cu atît balul o obseda mai mult.

— Tu ai fost vreodată la bal?

Imediat îi păru rău că pusese întrebarea. E caraghios să întrebî pe cineva dacă a fost la bal, în vreme ce deasupra, în văzduh, 1 000 de avioane seamănă moarte.

— N-am fost. Dar mi-a povestit fratele meu.

— Eu mi-am cumpărat pantofi cu tocuri înalte.

O clipă se gîndi că poate n-are să fie crezută:

— Îi am aici, în pachet.

Într-un colț, o femeie începu să plîngă și ceru insistent să fie lăsată afară, să se ducă la biserică. Comandantul adăpostului strigă la ea să tacă. Vecinul din stînga continuă cu voce scăzută:

— ...Cînd se revarsă, Mureșul e murdar. E mîlos, gros ca uleiul. Se spune că într-un sezon poți să prinzi un vagon de somn...

Afară se făcu liniște, dar băiatul continua s-o țină de umeri și Lucia îi mulțumi în gând pentru asta. Acum o să se aprindă lampa și are să-l vadă. Oare cum arată? După voce, după mîini și-l închipuia înalt și slab. Pe neașteptate se auzi o explozie și apoi încă una în apropiere...

★

Povestea de mai sus este pe de-a-ntregul inventată. Am scris-o pentru că împrejurările m-au dus de curînd pe un șantier din Ploiești... Dar să iau totul de la început.

Am fost trimis de revista „Flacăra” să scriu un reportaj despre construcțiile din Ploiești. Cînd am ajuns, ploua. M-am dus la hotel, am închiriat o cameră și am așteptat. Plo-

Schiță
de

Francisc MUNTEANU

Desen de Tia PELTZ

oprească. Am stat la fereastră camerei și am privit noile clădiri ridicate de curînd în centrul orașului. Clădiri mari, noi, luminoase. Totul mă îndemna să scriu un reportaj frumos. Căutam să compun în gînd fraze cizelate, cu metafore demne de construcțiile pe care le prieam.

Spre seară am coborît în oraș. Am colindat prin jurul blocurilor finisate, apoi în jurul celor îmbrăcate încă în mantii de schele. Am văzut apoi și pe acelea care abia răsăriseră din pămînt, și pe acelea la care se turnau fundațiile. Alături, un excavator curăța terenul de molozul unei case bombardate în timpul războiului.

— Aici — îmi spunea un inginer — se va ridica un bloc modern.

Am privit în sus unde în curînd vor fi apartamente, unde vor locui oameni — oameni simpli, cu grijile și cu bucuriile lor. Brațul excavatorului disloca molozul. Cu scriștii metalic descria acum un semicerc chiar deasupra noastră. Dintre ghearele de oțel ale cupei căzu la picioarele mele un pachet mușcăit.

M-am aplecat. Invelită în hîrtie de ziar, în pachet se afla o pereche de pantofi albi, cu talpă japoneză, de plută. Oare ai cui au fost? Deși talpa era putredă, se vedea clar că pantofii erau noi, nepurtați.

★

Am spus mai înainte că povestirea este pe de-a-ntregul inventată. E inexact. Are un simbol de adevăr: pantofii

1) 23 februarie — Ziua Armatei Sovietice și a Flotei Maritime Militare a U.R.S.S. „Glorie luptătorilor pentru pace!” Eroiști ostași ai Armatei Sovietice, gata să dea oricărui agresor riposta nimicitoare, sînt apărătorii de nădejde ai păcii. În mîinile lor, puternica tehnică militară sovietică slujește apărării cuceririlor socialiste și cauzei întăririi păcii în lumea întreagă.

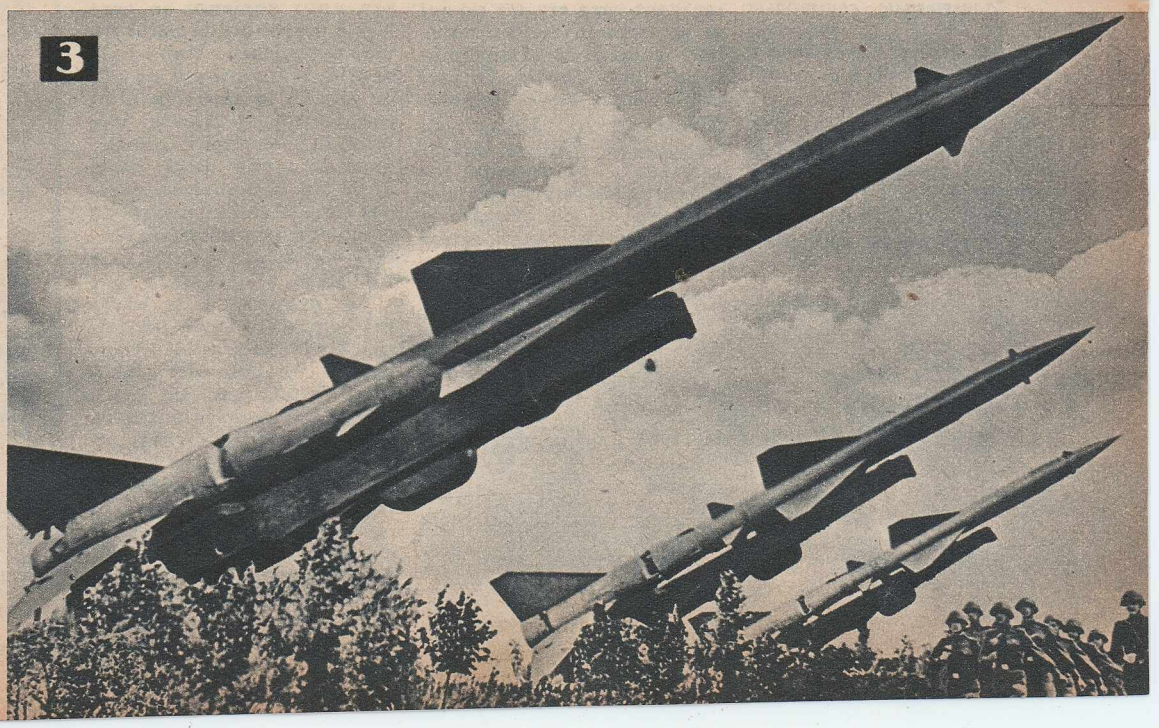
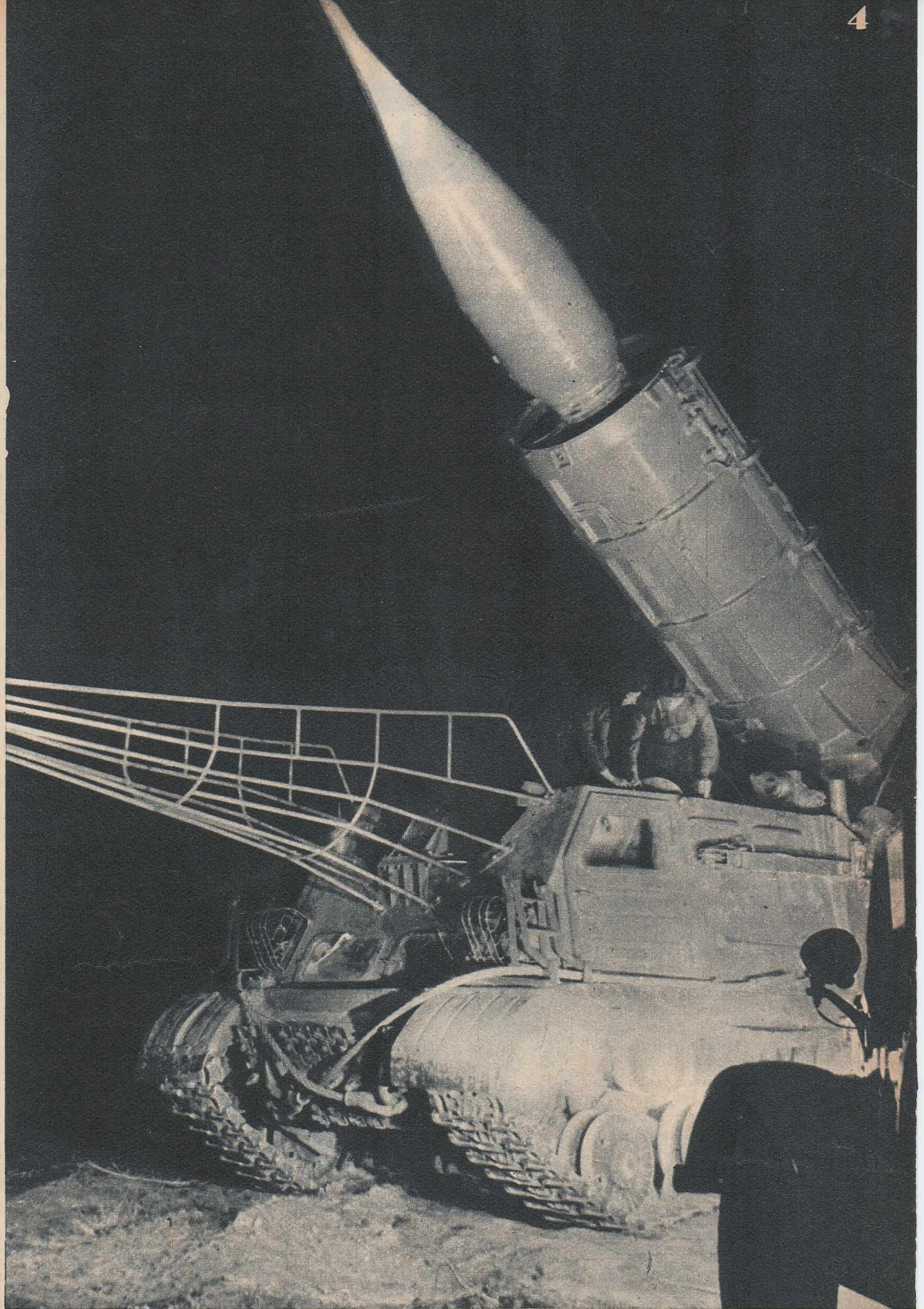
De PĂ

2-3-4) Armata Sovietică este înzestrată cu cele mai moderne arme. Uniunea Sovietică dispune de o mare rezervă de rachete de diferite tipuri și destinații, iar trupele de rachete au o înaltă pregătire de luptă, fiind capabile să lovească fără greș orice punct de pe glob, pentru a zdrobi pe acei care ar încerca să aprindă flăcările unui nou război mondial. O strălucită realizare a savanților și inginerilor sovietici a fost rezolvarea cu succes a problemei distrugerii rachetelor în zbor.

trajă BOO

Fotografii primite de la Agenția de presă „NOVOSTI”

gangsterii muzicii

de Nicolae MINEI

Nu demult a apărut în Statele Unite o carte intitulată „Istoria muzicii ușoare americane”. Autorul ei, David Ewen, cunoscut muzicolog, are la activul său numeroase volume, dintre care unele de inițiere în muzică, iar altele de prezentare a vieții și operei citorva compozitori de renume.

Scrisă într-un stil alert și cu o serioasă cunoaștere a subiectului, „Istoria muzicii ușoare americane” oferă o mare bogăție de informații asupra acestui gen extrem de popular peste ocean. De la primele balade și romanțe ale secolului al XVIII-lea și până la recente comedii muzicale de pe Broadway, sînt trecute în revistă toate „șlagărele” care s-au impus publicului, sînt analizate cauzele succesului de care s-au bucurat ele și sînt relatate destinele — uneori foarte bizare — ale autorilor lor.

Intr-unul din capitolele cărții sale, David Ewen se ocupă de un fenomen deosebit de interesant, pe care el îl numește, cu multă pudoare, „împrumutul din tezaurul muzicii clasice”. Cum împrumutul este o acțiune complexă, care presupune nu numai luarea unui obiect, ci și restituirea lui, și cum în cazul de față nu este vorba decît de primul timp al acestei acțiuni (restituirea nefăcîndu-se sub nici o formă), ne vom permite să spunem lucrurilor pe nume și să arătăm că în capitolul respectiv se tratează pur și simplu despre hoție sau — ca să fim într-o notă mai locală — despre gangsterism muzical.

Ca orice fenomen care se respectă, acesta își are și el tradițiile sale. Încă în secolul trecut, un anume Percy Gaunt a „împrumutat” o melodie populară napolitană pentru a fabrica din ea cîntecul intitulat „Buduarul”, iar Joseph J. Sullivan a folosit un fragment din „Lohengrin” pentru un cîntec care se numea, mult mai inspirat, „De unde ai făcut rost de pălăria asta?” Este inutil să adăugăm că nici orașul Neapole, nici compozitorul Richard Wagner nu și-au... recuperat niciodată melodiile „împrumutate”.

La începutul secolului nostru, această practică piraterească era atît de infloritoare încît, într-un interviu acordat în 1906 ziarului „New York Herald”, compozitorul Vincent Bryan declara cu deplină seninătate: „Șterpeleala este singurul lucru care conținează în muzica ușoară! Tot ce îți trebuie ca să compui un cîntec este să ai memorie bună”.

De altfel, cu trei ani mai înainte se publicase și o rețetă în acest scop. Rețeta era în versuri și, într-o traducere textuală și nepoetică, suna cam așa:

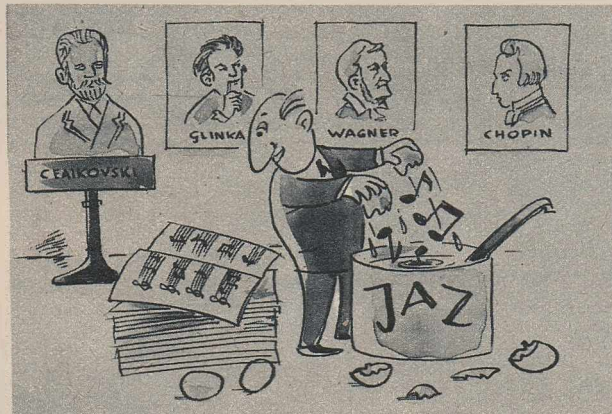
„Cît despre muzică, nu-i lucru greu!
Ia cîteva cîntece compuse mai înainte,
Amestecă-le, schimbă-le puținel,
Găsește o orchestrăție
... și treaba e gata!”

Rețeta nu era rea, dar implica un consum prea mare de energie. De ce să iei cîteva cîntece și să le amesteci, cînd poți să iei unul singur și să nu-ți mai

dai atîta osteneală? De ce să cauți o orchestrăție nouă, cînd compozitorul-tată al bucății respective a și găsit una mai bună? De ce să schimbi ceva în melodia originală, cînd e mult mai simplu să o păstrezi ca atare?

Așa a raționat Harry Carroll care, în 1918, și-a însușit principala frază melodică din „Fantezia impromptu” în do minor de Chopin și a clădit pe baza ei cîntecul „Alerg mereu după curcubeu”, care a înregistrat un triumf în revista „Ia te uită!”. Și astfel, la aproape 70 de ani după moartea sa, Chopin

din el o arie în „Tosca”. Este adevărat că Rose și Jolson, dintr-o gamă minoră trecuseră melodia într-una majoră, dar merituosul lor efort nu a fost apreciat și ei s-au trezit dați în judecată de editorii lui Puccini. Aceștia au obținut nu numai daune în valoare de 25 000 de dolari, ci și confiscarea tuturor drepturilor de autor asupra bucății „Avalon”. Lovitura primită a fost atît de puternică încît o casă de discuri, care mizase prea mult pe înregistrarea acestui șlagăr, a dat faliment.

a avut plăcuta surpriză să devină compozitor de succes pe Broadway!...

În 1920 a avut loc un incident care era cît pe-aci să pună în primejdie nobilul business al „împrumutului” de la clasici. În acel an, Vincent Rose în colaborare cu Al. Jolson au compus un cîntec intitulat „Avalon”. Ghinionul lor a fost că, cu mulți ani mai înainte, îl compusese și unul, Puccini, care făcuse

Un moment descumpanți, gangsterii muzicii și-au revenit însă repede. Ei și-au îndreptat atenția asupra unui domeniu în care legile dreptului de autor nu mai acționează. După cum se știe, la un anumit număr de ani de la moartea unui compozitor lucrările sale intră în patrimoniul public. Este de ajuns deci să-ți alegi un compozitor decedat cu destulă vreme în urmă ca să nu riști aventuri neplăcute ca cele ale lui Rose și Jolson.

Ca dovadă, iată cazul lui Schubert. După un calcul făcut de David Ewen, marele compozitor austriac a cîștigat în toată viața lui echivalentul a 500 de dolari. O singură temă din „Simfonia neterminată”, împrumutată și răsbotezată de către americanul Sigmund Romberg cu titlul „Cîntecul dragostei”, i-a produs acestuia de două sute de ori mai mult, adică 100 000 de dolari. Opereta aceluiași, „Inflor

resc bobocii”, bazată în exclusivitate pe muzica lui Schubert, i-a adus întreprinzătorului Romberg un frumuseț venit de nu mai puțin de 1 000 000 de dolari!

În zadar au protestat melomanii, oamenii de bună-credință. În zadar a scris criticul Ernest Newman un articol drastic, intitulat: „Jos labele!” În zadar societatea compozitorilor francezi a publicat un apel împotriva acestui vandalism. În zadar a scris un alt critic, Richard Aldrich, un articol în care spunea: „Una dintre cele mai lucrative metode de a scrie un cîntec constă în a lua ideea unui muzician care a scris o compoziție de valoare mondială și de a o prelucra atît cît este nevoie pentru a face din ea ceva diferit — și, bineînțeles, ceva banal și vulgar”.

Aceste proteste — și multe altele asemănătoare — nu au împiedicat cu nimic jaful exercitat asupra marilor compoziții muzicale ale lumii. Numeroși sînt maeștrii ale căror opere au suferit tratamentul necesar pentru a deveni muzică de jaz. Mozart și Liszt, Rimski-Korsakov și Tezar Kiui, Schumann și Rahmaninov, Debussy și Ravel au furnizat, ca să spunem așa, materia primă pentru nenumărate cîntece a căror listă ne-o prezintă David Ewen.

Recordul îl deține, după cît se pare, Ceikovski. Cităm textual din cartea

lui Ewen: „La un moment dat, lucrările lui Ceikovsk erau mai des ascultate în cadrul emisiunii „Parada șlagărelor” decît al oricărui compozitor de muzică ușoară, inclusiv Georg Gershwin, Irving Berlin Cole Porter și Jerome Kern”.

Cu binevoitorul concurs al lui Erskine Butterfield „Concertul pentru pian în s minor” al lui Ceikovsk a devenit „Boogie de concert”. Alți „compozitori” l-au ajutat pe Ceikovsk să producă cîntecele sincope: „Lucrurile pe care iubesc”, „Dragostea noastră”, „Pe insula May”, „Astă noapte ne iubim”, „Dragoste sub lună” etc., etc.

La toate aceste cazuri citate de David Ewen în lucrarea „Istoria muzicii ușoare americane”, ne permitem să adăugăm că melodiile folclorice românești au „inspirat” și ele pe unii compozitori americani. Ci ne nu știe că „Sanie cî zurgălăi” a devenit „Johnny is the boy for me” sau că „Colea-n grădiniță” s-a transformat în „When the angels sing”?

Creațiile anonime din patrimoniul folcloric, lucrările nemuritoare ale marilor compozitori sînt comori neprețuite de care melomanii se apropie cu respect și dragoste. Dar gangsterii sînt gangsteri: ei jefuiesc muzică cu aceeași ușurință cu care sparg un seif plin cu bani. Banii nu au miros, și schimb cîtă melodie se află în dolarii agonisiți pe cî necinstite!

DISC

Pe marginea discurilor de muzică ușoară se poate discuta azi mai pe larg decît acum un an sau doi. La radio se transmit din ce în ce mai multe discuri de muzică bună, interpretată de orchestre celebre și soliști tot atît de renumiți. În magazine se caută cu pasiune picururi și se cer din ce în ce mai multe și mai variate discuri de muzică ușoară. Casa noastră de discuri editează mereu recitaluri (mai mari sau mai mici) de muzică românească și străină. Unul din ultimele discuri microson aparute (EDC 268,17 cm) cuprinde patru piese care au cucerit mai demult simpatia iubitorilor de muzică:

„GRANADA”, un passo-doble de Lara, reține atenția prin acompaniamentul nuanțat și discret al orchestrei „Electrecord”, care sub conducerea lui Theodor Cosma sună omogen și „specific”. Foarte expresive intervențiile trompetei. Florin Dorian, tenor cu voce colorată, puternică, cîntă uneori prea tare (acoperind în cîteva cazuri ansamblul) și afectînd un stil de interpretare ostentativ „à la Louis Mariano”.

În „IMI CÎNT IUBIREA”, un cha-cha-cha de Hadjidakis, solistul repetă aceleași exagerări, cîntînd „în vedetă”, fără stil, uneori chiar „operetistic”, ceea ce nu corespunde genului respectiv. Ca o culme, nici orchestra nu „sună” în concordanță, în ciuda unei înregistrări tehnice remarcabile.

Aceeași orchestră și același dirijor (Th. Cosma cu orchestra „Electrecord”) execută, într-un aranjament reușit, „PORTOFINO”, un cha-cha-cha de Buscaglione, acompaniînd cu „tact”, atît la propriu cît și la figurat, pe Ilina Cerbacev, care se dovedește posesoarea unei interesante voci „discogenice” și a unui stil modern de interpretare (aprofundîndu-se, fără să imite, de modul de a cînta al Margaretei Pislaru). Bucata lui Fred Buscaglione este destinată succesului și n-ar fi rău dacă „Electrecord” ar edita și alte lucrări ale popularului compozitor (și mai ales interpret) italian, cum ar fi „Eri piccola, così” (o acidă satiră la adresa importului în Italia a „modului de viață american”).

„MARIQUITA” — sambă populară argentiniană — ultimul cîntec împrumutat pe acest disc, dezamăgește cumplit. Dacă în „Baila negro” Marina Voica (pe un alt disc al „Electrecordului”) are strălucire, nerv și autenticitate, aici este de nerecunoscut. Dozajul greoi al planurilor sonore, supraîmpresarea disonantă a vocii solistei, una din cele mai populare în ultimul timp, dovedesc că vina este în întregime a responsabilului cu „sonorul” discului. Păcat de melodie!

Lăundu-și zborul de pe scena Teatrului de Comedie bucureștean, piesa lui Al. Mirodan a poposit în diferite teatre ale lumii, fiind pretutindeni primită cu aplauze. În săptămânile acestea „Celebru 702” a cunoscut o nouă versiune scenică, realizată de Teatrul de Dramă și Comedie din Moscova. Cronicile de specialitate (ca și succesul de casă) confirmă o dată în plus valoarea piesei lui Mirodan. Agenția „Novosti” ne-a transmis câteva imagini din spectacolul moscovit, pe care le publicăm alăturat.

„celebru 702” la Moscova

① Fata în albastru (T. Lukianova) începe să-și exercite influența binefăcătoare asupra lui Cheryl Sandman (V. Sokolov).

② În jurul celebrului deținut cu numărul 702 s-a strâns întreg personalul închisorii.

③ Cheryl pozează fotoreporterei venite să-i ia un interviu.

④ Celebrul 702 și deținutul cu numărul 703, în interpretarea actorilor V. Sokolov și K. Agheev.

⑤ Doi gangsteri — unul în afara gratiilor și unul în spatele lor — se întrețin amical: directorul editurii (L. Veitler) și pungașul de buzunare Joe (K. Agheev).

■ VECHIUL LEAGĂN AL ASTROLOGIEI ȘI NOUL VLĂSTAR AL INDUSTRIEI
 PETROLIERE INDIENE ■ O RAFINĂRIE MODERNĂ CONSTRUITĂ ÎNTR-UN
 COLȚ DE JUNGLĂ ■ CĂLDURA TROPICALĂ ȘI CĂLDURA PRIETENIEI
 ■ „FABRICAT ÎN R.P.R.“... PE MALUL BRAHMAPUTREI

a

Dacă vă veți uita
 pe hartă, veți vedea
 partea de nord-est
 a Indiei, alături de
 o localitate, și nume
 Gauhati lângă c
 venționalul cercu
 ce indică un or

Cei inițiați în ale geogra
 ar putea lămuri că este vorba
 un oraș așezat pe malul stîng
 fluviului Brahmaputra, stră
 înspre miazăzi de colinele to
 ale lanțului muntos Khasi-J
 tia. Și ar mai putea adăuga
 Gauhati a fost cîndva capi
 statului indian Assam.

De trei-patru ani numele a
 tei localități indiene a dev
 familiar la noi. Mai ales în rîr
 celor ce lucrează la Institutu
 proiectări pentru instalații
 troliere din Ploiești, la Insti

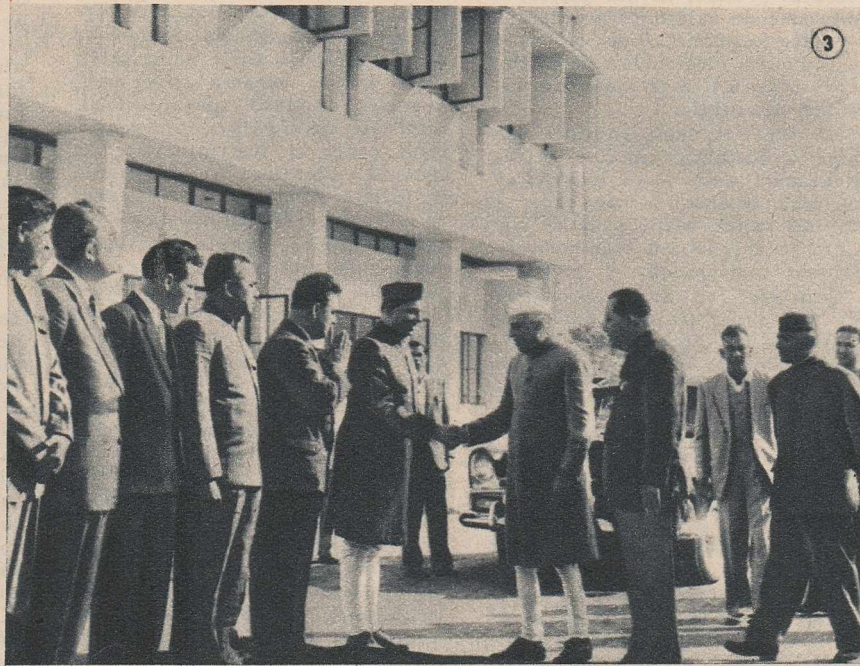
① Inscripția „Fabricat în R.P.R.”
 află pe instalațiile de distilare a
 țelului, de tratare a petrolului,
 producere a cocsului, pe inst
 țile termocentralei, pe cele 76 re
 voare pentru depozitarea șteiului
 a produselor finite etc., etc. Cu oca
 inaugurării rafinării de la Gauh
 poșta indiană a emis un timbru în
 șind una din instalații (în medali

② Un moment de răgaz cu echipa
 la camerele de cocs.

③ Primul ministru indian Jawaha
 Nehru felicită pe specialiștii Ind
 și români care au luat parte la c
 strucția rafinării.

④ Excursie în junglă.

fost la Gauhati

de cercetări „Petrochim” din Ploiești, la Uzinele „1 Mai” din Ploiești, la Uzinele de utilaj petrolier și chimic-București și la uzinele „Vasile Roaită” din București, la uzinele „Electroputere” din Craiova sau la Combinatul metalurgic Reșița. Aci, la mii și mii de kilometri depărtare de Gauhati, a început să prindă viață acordul interguvernamental romîno-indian privind proiectarea rafinării; executarea și livrarea instalațiilor tehnologice, a utilajelor și a materialelor; acordarea de asistență tehnică în lucrările de construcții-montaj și punerea în funcțiune cu ajutorul specialiștilor romîni trimiși în India și al școlării personalului indian la locul rafinării; instruirea în rafinăriile și uzinele din R.P.R. a per-

sonalului indian pentru construcții-montaj și exploatarea rafinării.

„Grijă” monopolistă și ajutor sincer

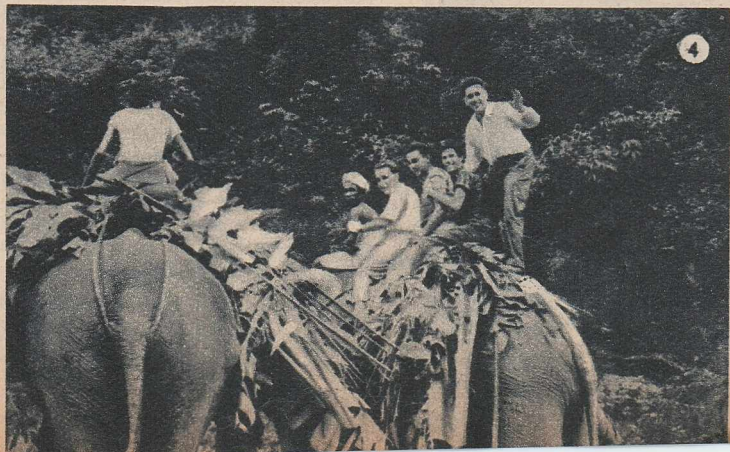
Pînă nu demult India cheltuia anual cîte un miliard de rupii pentru importul de țiței și produse rafinate, suportînd o umiltoare dependență de unele companii petroliere occidentale — Stanvac, Caltex, Burmah-Shell.

Pentru lichidarea acestei dependențe, statul indian a trecut la crearea unei industrii petroliere proprii. Occidentalii au persiflat aceste proiecte pretinzînd că ele ar fi, chipurile, „prea ambițioase” și că ar depăși puterile Indiei. Grijă subită a patronilor marilor companii americane și engleze pentru „interesele” Indiei era de fapt teama lor de a

nu pierde monopolul asupra petrolului acestei țări.

Spre deosebire de atitudinea cu totul potrivnică adevăratelor interese indiene, adoptată de monopolisti, țara noastră, ca și Uniunea Sovietică, a acordat un ajutor frățesc Republicii India. Se știe de altfel că prima sondă din sectorul de stat al Indiei a fost forată la Jawalamukhi, în 1957, de către o brigadă de sondori romîni, cu ajutorul unei instalații produse în țara noastră. Sondorii romîni lucrează și azi în alte cîteva zone — la Cambay, Adampur, Gandinagar.

Ziua de 1 ianuarie 1962, cînd la Gauhati a intrat în funcțiune modernă rafinărie construită cu ajutorul țării noastre, marchează un nou pas pe calea rodnică colaborării romîno-indiene. *„În această memorabilă zi — a subliniat K.D. Malaviya, ministru de stat în Ministerul Oțelului, Combustibilului și Subsolului al Indiei, în cuvîntarea rostită la inaugurarea rafinării — trebuie să exprim mulțumirile noastre pline de recunoștință pentru ajutorul acordat de prietenii noștri din Republica Populară Romînă. În dorința lor de a ne ajuta și de a dezvolta relații cordiale cu noi, ei au venit bucuroși să ne dea tot ajutorul tehnic și de altă natură necesar pentru montarea și supravegherea construirii rafinării noastre... Acest ajutor este cu atât mai binevenit pentru noi cu cît este acordat într-un moment cînd ne străduim să stăm pe propriile noas-*

tre picioare, prin construirea mai multor rafinării în țară”.

Orașul și oamenii

Gauhati a purtat în trecut denumirea Pragiotisipur, adică „Lumina răsăritului”, și era cunoscut ca leagăn al astrologiei indiene. Către sfîrșitul veacului trecut (în 1897) un puternic cutremur, însoțit de o uriașă revărsare a Brahmaputrei, a șters orașul de pe fața pămîntului. Capitala statului Assam a fost mutată la Shillong, un orașel aflat la peste 100 km de Gauhati.

Reconstruit în timpul dominației coloniale britanice, orașul Gauhati este un exemplu de urbanism făcut la întîmplare. Străzile sînt înguste și întortocheate; alături de case cu ziduri groase întîlnești colibe din bambus sau simple șoproane acoperite cu tablă ondulată. Sînt urmele „civilizării” Indiei de către colonialiștii englezi. Dar harnicul și talentatul popor indian, care a creat de-a lungul veacurilor o artă și o cultură nepieritoare — ce și se înfățișează sub cele mai variate forme în oricare colț al țării — își îndreaptă azi eforturile spre îndepărtarea funestei amintiri lăsate de colonialism.

În centrul orașului, în fața clădirii Poștei, se află o pajiște mare numită „maidan” (ceea ce în limba hindi înseamnă parc). Aci, în zilele de lucru, numeroși „dhobi” — spălători — își pun rufe la uscat lîngă vacile sacre ce se odihnesc rumegînd molcom la umbra săracă a celor cițiva cocotieri. La marginea „maidanului”, tot felul de „liber profesioniști” adună mulțimi de curioși în jurul unui craniu sau al unui schelet omenesc, încercînd să le vîndă leacuri pentru ulcere, bube, astmă, lepră, pentru „mărirea virilității” etc.

Pe străzile orașului întîlnești o varietate de grupuri demografice, fapt ușor explicabil dacă ne gîndim că Assamul este situat la granița Indiei cu R.P. Chineză, Birmania și Pakistanul. Astfel poți vedea punjabi înalți — ce-și poartă mindri bărbile mari, strînse laolaltă cu părul și legate cu o fundă în creștetul capului învîluit într-un turban imens — hinduși asamezi cu pantaloni largi (ca de pijama) și cămăși transparente, lungi pînă la genunchi, bengalezi, kabuli, nepalezi, chinezi, khașiți, europeni și alții. Și în această mulțime pestriță, în care fiecare-și vede de treaba lui, mai mișună misionari dolo-fani ai bisericii catolice, îmbrăcați în sutane albe. Mulți dintre ei vin cu scutere printre localnici pentru a-i aduce, pasămite, „pe calea domnului”.

În timpul zilei, cînd căldura domolește pînă la nemișcare rit-

mul vieții, orașul pare mort. Oamenii și animalele se ascund prin colțuri umbroase, sperând zadarnic să găsească răcoare. Negustorii stau cu picioarele încrucișate și dormitează în pragul micilor lor dugheni. Porfota începe abia după-amiază, pe la scăpătatul soarelui. Bazarele se umplu atunci de cumpărători care se tocimesc pentru fiecare naia-paisa (a suta parte dintr-o rupie). Negustorii devin activi. Ei își recomandă marfa în termenii cei mai bombastici și te îmbie într-o englească stricată:

— Look, sir, look! No good, no money! Best „quality“, sir!*)

Străzile se umplu de larma rișarilor și a goarnelor autobuzelor, de risul zglobiu al copiilor.

Cel mai comun mijloc de transport din oraș este rișca — sau mai bine-zis „ciclo-rișca“ — adică o tricicletă care poate transporta două persoane (în Gauhati nu există rișce trase de culi pedestri ca în Calcutta). Autobuzele sînt în general vechi, avînd drept claxon o goarnă cu pară de cauciuc.

Europeanului acest oraș îi pare locuit în exclusivitate de bărbați. Pentru că, deși s-au făcut pași în privința emancipării femeilor hinduse, în majoritate ele pot fi văzute încă doar în curtea casei sau cu ocazia unei sărbători, cînd își însoțesc soțul pășind îndeobște în urma acestuia și totdeauna cu privirea în jos. Totuși, pe străzi întilnești tinere studente purtînd sariuri colorate.

Acesta este așadar orașul Gauhati, ales pentru construirea primei rafinării aparținînd statului indian și nu monopolurilor străine.

De șantierul de la marginea junglei

În regiunea Gauhati terenul este jos și mlăștinos, format în cea mai mare parte din argilă roșie, clisoasă; zona este puternic

*) Privește, domnule, privește! Nu e bun, nu dați bani! Cea mai bună calitate, domnule!

seismică și situată foarte departe de mare și de sondele de țitei.

În lipsa unei industrii locale, nu existau aici muncitori calificați. Dar tocmai faptul că Assamul este una din cele mai înepoiate regiuni ale Indiei a fost un argument pentru amplasarea la Gauhati a unei mari întreprinderi industriale de însemnătate națională, ca rafinăria care va da naștere unui avînt al activității industriale în întreaga regiune. În afara produselor petroliere ca: benzină, motorină, petrol lampant, superior și inferior, aromex etc., în viitorul apropiat rafinăria va produce gaze ce se vor vinde în butelii, pentru uz casnic. De asemenea, datorită cocsului produs, va lua naștere o industrie de calcinare a cocsului — materie primă ce se va folosi în industria electrozilor de grafit, a aluminiului, a feromanganului și ferossiliciului.

La început, noi, românii trimiși la Gauhati, am fost puțini la număr. Apoi — pe măsură ce lucrările avansau — au început să vină mereu alții, pînă ce am ajuns să injghebăm o adevărată colonie românească.

Șantierul, situat la aproximativ 5 km de Gauhati (la Numati), a fost un colț de junglă. Denumirea de junglă provine de la cuvîntul de origine hindusă „janggal“ și înseamnă pădure. Cînd vorbește de junglă europeanul își imaginează, simte parcă prezența fiarelor sălbatice, mișcărilor tainice ale cobrelor veninoase și ale scorpionilor uriași. Dar nu e chiar așa! Nu, această junglă nu este chiar atît de înfloritoare. Mai mult chiar: aș putea spune că cele mai frumoase clipe de destindere le-am petrecut plimbîndu-ne prin această junglă-pădure și prin plantațiile de ceai. Jungla nu ne-a tulburat viața decît datorită șacalilor care sfișiau tăcerea nopții cu țipetele lor, nelăsîndu-ne să dormim.

De asemeni, sînt mulți aceia care își inchiuie că în India șerpilor mișună la tot pasul. Per-

sonal nu am văzut în cele 16 luni petrecute în această țară decît trei șerpi mici, de cîmp, care dispar de îndată ce văd omul. Cît despre vreo cobră, nici vorbă. De altfel, dintre cei 5 000 de muncitori care lucrau pe șantier și care locuiau în colibe de bambus la marginea junglei, nici unul n-a fost mușcat de vreun șarpe.

Nu cu șerpilor am avut de furcă la Gauhati, ci cu temperatura și umiditatea excesivă. Mercurul termometrului nu se oprea sub 40-45° Celsius, iar umiditatea aerului ajungea pînă la 95%. În perioada musonică (mai-octombrie) plouă cu găleata. Vorba lui Topîrceanu: „Aici cînd plouă, plouă, nu se-ncurcă!“ Întîi se adună nori negri dinspre sud. Cerul se întunecă. Apoi, o artilerie grea de trăsnete și fulgere se dezlanțuie cu o furie nemaîntîlnită. După această „uvertură“ urmează o pauză apăsătoare și, în sfîrșit, un răpăit ușor pe acoperișul casei te înștiințează că a început ploaia. Uneori plouă molcom și plicticos. Alteori cerul se năruie parcă asupra pămîntului. Și apoi iese soarele, cantitatea imensă de apă începe să se evapore, iar în aer umiditatea crește brusc. Să nu uităm — cînd vorbim de umiditate — că Gauhati este situat la aproximativ 105 km în linie dreaptă de Chefrapunji — polul mondial al pluvialității.

Dacă noi ne-am acomodat relativ greu cu clima tropicală, în schimb întreaga instalație a rafinării a suportat-o perfect. Secretul? A venit gata tropicalizată din țara noastră, ceea ce înseamnă că respectivele utilaje au fost supuse unor tratamente speciale, ca și unor variate probe menite a verifica siguranța funcționării lor de lungă durată în condițiile specifice locului în care urmau să fie amplasate. În același timp — și aceasta cu mult înainte de începerea construcției de la Gauhati — la stațiile-pilot ale Institutului „Petrochim“ din Ploiești s-au efectuat cercetări cu țitei indian pentru a se deter-

mina parametrii instalațiilor industriale ale viitoarei rafinării.

Prietenie și colaborare

Pe șantierul de la Gauhati a domnit o atmosferă de strînsă colaborare și prietenie sinceră. Specialiștii romîni au împărtășit fără rezerve experiența lor colegilor indieni, contribuind astfel la pregătirea de noi cadre indiene în acest domeniu (în afara celor aproximativ 50 de specialiști din India care au fost instruiți la Institutul de petrol, gaze și geologie din București și au făcut practică pe șantierul de construcții și la rafinăriile din țara noastră). Această atmosferă prietenească a asigurat un ritm viu de lucru și reducerea termenului de dare în funcțiune a rafinării.

Romînii și indienii își făceau vizite reciproce, împreună cu familiile, petreceau laolaltă o bună parte din timpul liber, alcătuiau programe artistice comune, întreceri sportive etc. În puternic contrast cu relațiile de pe șantierul nostru erau cele de pe șantierul condus de aducțiune a țiteiului, unde lucrau specialiștii ai unor firme vest-europene.

Drumul construcției rafinării de la Gauhati n-a fost ușor și neted. Dar în momentele cele mai grele, ca și în munca de fiecare zi, muncitorii, maistrii și tehnicienii indieni au lucrat cu însuflețire avînd alături de ei, ca prieteni de nădejde, pe romînii veniți să ajute la ridicarea rafinării. La capătul a 22 de luni de eforturi comune, primele cantități de produse ale acestei rafinării construite la nivelul tehnicii moderne au constituit o vie satisfacție atît pentru prietenii indieni cît și pentru noi. Căci rafinăria de la Gauhati — care poate prelucra anual 750 000 tone țitei, cu posibilități de extindere pînă la o capacitate de 1 000 000 și chiar 1 500 000 tone — reprezintă un important pas pe calea dezvoltării industriei petroliere a Indiei și totodată o contribuție de seamă la întărirea prieteniei și colaborării dintre popoarele indian și romîn.

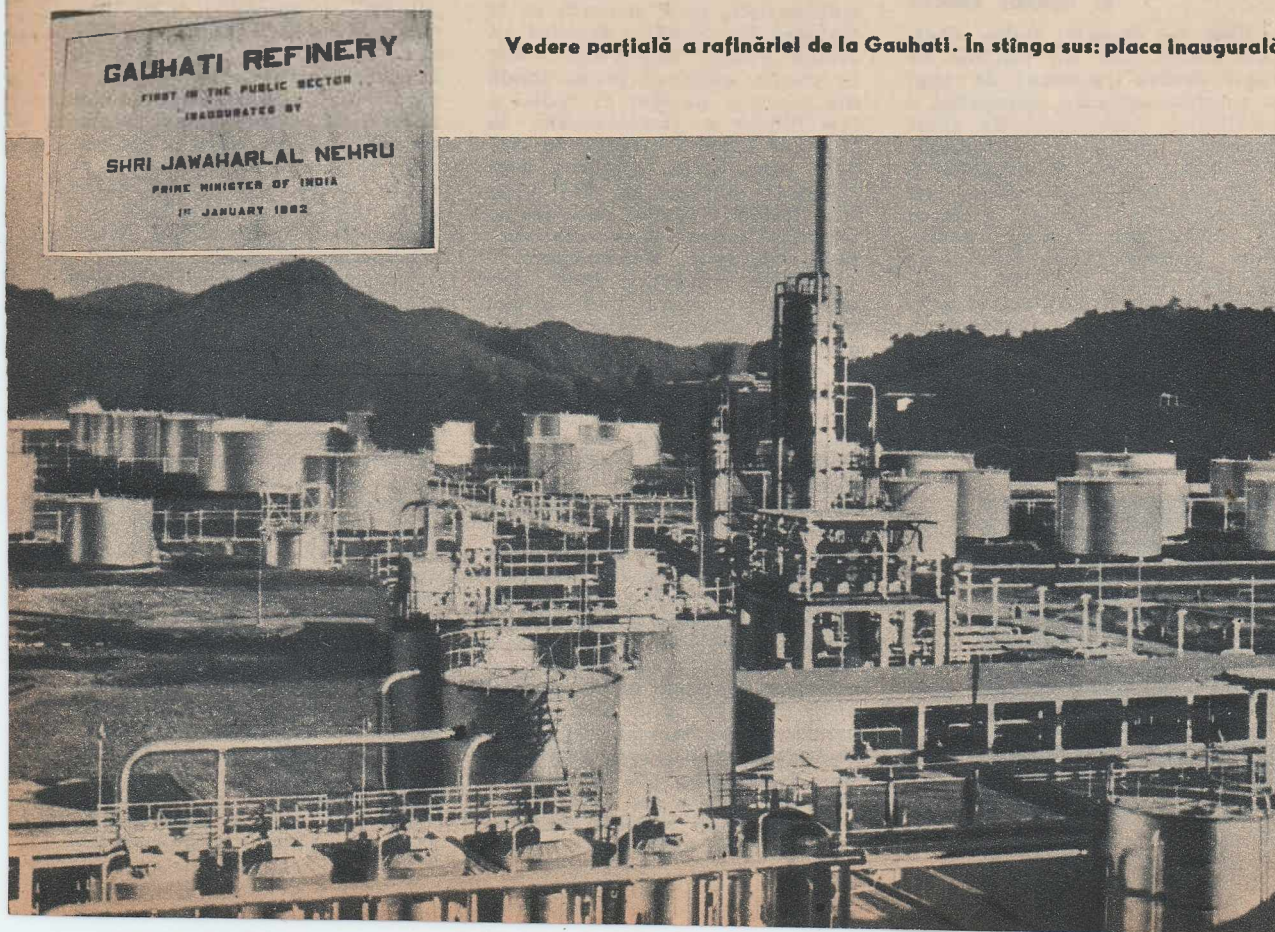
„Inaugurarea acestei rafinării — a declarat premierul indian Nehru, la 1 ianuarie 1962 — deschide un capitol nou în istoria Indiei și în istoria industriei noastre. Aceasta este începutul unei noi ere și nu mă îndoiesc că India se va bucura mult de roadele ei“.

Într-un interviu acordat la întoarcerea în țară de la festivitățile de inaugurare a rafinării de la Gauhati, la care a participat, în urma invitației guvernului indian, tovarășul Mihail Florescu, ministrul Industriei Petrolului și Chimiei al R.P.R., relevînd strînsa colaborare dintre specialiștii romîni și indieni, a menționat totodată dorința autorităților indiene de a colabora în continuare cu țara noastră, atît pentru mărirea și completarea rafinării de la Gauhati, cît și pentru alte instalații petroliere și chimice. „Colaborarea dintre R.P. Romînă și Republica India în domeniul industriei petroliere — a subliniat tovarășul Mihail Florescu — contribuie la consolidarea și dezvoltarea relațiilor de prietenie dintre cele două țări; ea oglindește politica noastră bazată pe principiul coexistenței pașnice între state cu orînduirii sociale diferite“.

Pompliu DIPIAN

asistent la Institutul de petrol, gaze și geologie din București

Vedere parțială a rafinării de la Gauhati. În stînga sus: placa inaugurală.

AREA BÎTĂ

● DE LA POPA STRONG LA THEODORE ROOSEVELT ȘI HARRY TRUMAN ● PE VREMĂ LUI IULIU CEZAR UCIDEREA OAMENILOR NU ERA RENTABILĂ ● CUM AU ADUS GENERALII „LUMINA” LA SUD DE RIO GRANDE ● MILITARISMUL AMERICAN ÎN MANUALELE DE ȘCOALĂ ȘI ÎN VIAȚĂ

Și ca Gilpatric sînt mulți, foarte mulți în ierarhia politică și militară a S.U.A.

„...Să verse și puțin sînge, dacă este necesar”

Un militar american declara recent corespondentului revistei „Newsweek” că Statele Unite ar trebui să treacă la o manifestare de forță, „să verse și puțin sînge (!), dacă este necesar, pentru a dovedi rolul nostru de conducere”. Alții sînt de părere că ar trebui vărsat mult sînge. Unii continuă să ceară, aidoma lui Theodore, „să ne sprijinim pe flotă” (mai precis: pe submarinele „Polaris”), în timp ce alții își exprimă preferința pentru bombardiere și rachete. În fine, un al treilea grup întrebă cu reproș: „Dar

bine, domnilor, și cu armata de uscat cum rămîne?” Nici un pericol. După calcule preliminare, este de așteptat că nici armata de uscat nu va rămîne de căruță. Din cele 50 de miliarde de dolari se vor înfrupta toți: și generalii, și amiralii, și companiile producătoare de rachete, și fabricanții de avioane, și nașii submarinelor „Polaris”. Vor împărți frățește — sau mai puțin frățește — miliardele, sperînd că în anii viitori vor avea parte de alte miliarde, tot mai multe. În adevăr, noul proiect de buget pe 1962-1963 prevede cheltuieli militare astronomice: 55 100 000 000 dolari, adică 60% din totalul alocațiilor bugetare.

De altfel, se pare că devine din ce în ce mai costisitor să ucizi un om. Cel puțin aceasta este concluzia la care a ajuns viceamiralul în retragere G. Eccles, în cartea sa „Sistemul asigurării materiale în apărarea națională”. Viceamiralul contabil scrie: „Iuliu Cezar a cheltuit circa 75 de cenți pentru fiecare dușman omorît. În 1800 Napoleon a trebuit să cheltuiască în același scop circa 3 000 de dolari. În primul război mondial s-au cheltuit 21 000 de dolari, iar în cel de-al doilea, circa 200 000 de dolari pentru fiecare inamic ucis”.

Concluzia este limpede. Pe vremea lui Iuliu Cezar nici nu merita să treci Rubiconul. Cîtă caznă să ucizi un soldat, care se lăsa și greu omorît, se apăra cu desperare, avea scut, sabie și cite și mai cite. Și toate acestea pentru 75 de cenți pe cap de om. La o asemenea sumă ce profit se putea încasa? Pînă și Napoleon apare ca un pîrlit din acest punct de vedere. Afacerile au luat o turnură mai interesantă abia în primul război mondial, iar anii 1939-1945 au fost pur și simplu o binecuvîntare...

Și mai promițătoare sînt calculele privind un al treilea război mondial. După aprecierile cele mai modeste din inșeși surse oficiale americane, un singur atac atomic asupra unei țări cu populație densă se poate solda cu 10 000 000 de morți. Dacă pentru uciderea fiecărui bărbat, femeie sau copil s-ar cheltui în prealabil doar de două ori mai mult decît în cel de-al doilea război mondial, de pildă 400 000 de dolari — o cifră foarte rezonabilă — atunci... îți trebuie un calculator electronic pentru a determina profitul net al fabricanților de armament.

Pînă una-alta, cele 50 de miliarde de dolari merg în cont.

Fievii Academiei militare aplaudară frenetic pe vorbitor cînd acesta rosti, apăsător, următoarele cuvinte: „Diplomatul trebuie să fie sluga și nu stăpînul soldatului. În spatele vorbelor și faptelor diplomatului trebuie totdeauna să se afle țevile tunurilor... Dacă dorim să fim o mare putere, este mai rațional... să ne bazuim pe o flotă de prim rang, pe cuirasate ultramoderne, decît pe vreun acord, fie el cel mai ingenios scornit cîndva de mintea omenească... Diplomația este cu totul nefolositoare”.

Obscuranțiștii evului mediu atribuiu filozofiei rolul de slugă a religiei. Oratorul sus-menționat a făurit dictonul la fel de lapidar: „diplomația este sluga războiului”, precum și vestita expresie „politica mării bîte” („big stick policy”).

Lui Theodore Roosevelt, căci despre el e vorba, trebuie să i se recunoască cel puțin meritul că, în calitate de președinte al Statelor Unite la începutul acestui veac, a pus în practică ceea ce a propovăduit. Cît despre filozofia sa, ea își are și azi adepții ei convingși.

Desigur, coordonatele problemei au suferit modificări în ultima jumătate de secol. Pe cuirasate nu se mai bazuie astăzi decît nebunii și... fabricanții de cuirasate. Înlocuiți însă în citatul de mai sus acest gen de armament cu unul mai modern și veți fi exprimat întregul credo al urmașilor spiritali — și nu numai spiritali — ai lui Theodore Roosevelt.

„Politica mării bîte” văzută de presa vremii... (Revista „Judge” — S.U.A., 1905)

bate numele statelor în care „au adus lumina” și „au introdus ordinea” emulii — este adevărat mai puțin înclinați la mărturisiri — generalului Butler. Ar trebui doar înlocuite datele și, în anumite cazuri, numele beneficiarului american. De pildă, în locul lui „Brown Brothers” — „United Fruit Company”.

„Veacul american”

Primul război mondial a răvășat o ploaie de aur asupra monopolurilor americane. Din țară debitoare, S.U.A. a devenit cea mai bogată țară a lumii capitaliste, în timp ce Europa s-a îndatorat Wall Street-ului cu zece miliarde de dolari. Adică pentru fiecare soldat ucis pe câmpul de luptă, o mie de dolari. Dar și aceste cifre pălesc în comparație cu bilanțul celui de-al doilea război mondial. După 55 de luni de război, marea finanță americană a cules un rod bogat: profituri de 87 de miliarde de dolari.

Generalii și bancherii care reprezentau guvernul S.U.A. au proclamat atunci: veacul nostru va fi veacul american. Miliardarul Henry Luce scrisese chiar o carte cu acest titlu, iar ziaristii amatori de statistici s-au grăbit să confirme „rentabilitatea” războaielor. Ei au calculat că teritoriul Statelor Unite, ca urmare a 120 de războaie și a 8900 de bătălii, s-a mărit de zece ori și sfera de influență a S.U.A. s-a extins asupra întregii lumi capitaliste.

„Se afirmă pe toate drumurile că idealul militarului american este pacea. Din nefericire pentru această afirmație de manual școlar — recunoștea, cu mai mulți ani în urmă, revista reacționară «Fortune» — începând din anul

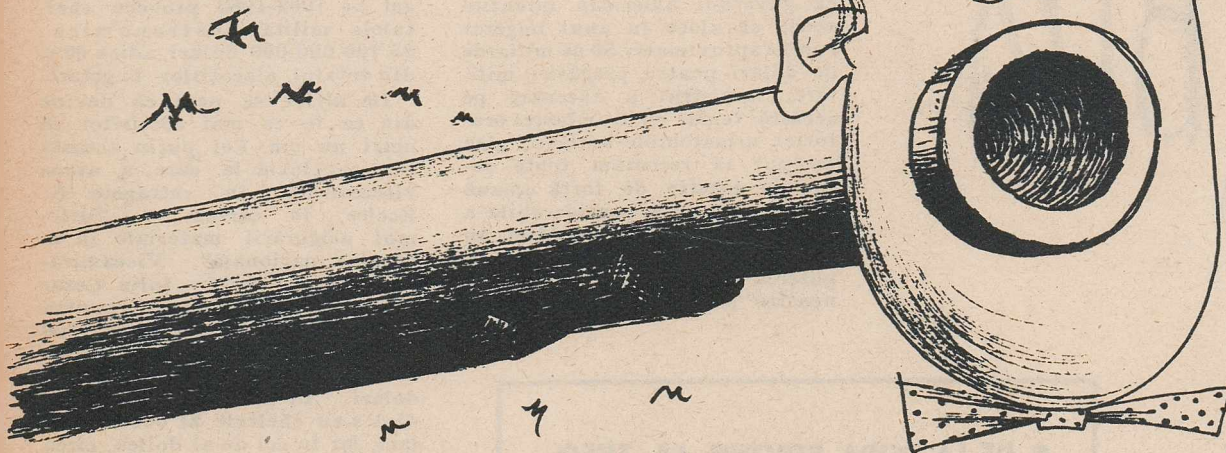
1776 armata americană, ca rezultat al cuceririlor militare, a ocupat mai multe teritorii decât orice altă armată de pe glob, cu singura excepție, a armatei engleze. În această întrecere, Anglia și S.U.A. se află cam la egalitate. Cea dintâi, din 1776 pînă azi, a ocupat teritorii străine cu o suprafață de peste 3 500 000 mile pătrate, iar cea de-a doua, peste 3 100 000 mile pătrate”.

Din acest citat se resimte parcă regretul pentru cele 400 000 de mile pătrate cu care imperialismul englez i-au întrecut pe concurenții lor de peste ocean...

O neîntrecută energie plus creștinismul cel mai pur

După cel de-al doilea război mondial Statele Unite au hotărât că ele erau acelea care trebuiau să stăpînească lumea. Președintele Truman a afirmat-o răspicat: „Statele Unite sînt un stat puternic. Nici o țară din lume nu ne întrece. Aceasta înseamnă că, posedînd o asemenea forță, noi trebuie să preluăm asupra noastră conducerea lumii”.

Truman nu avea meritul originalității. Încă la începutul epocii imperialiste, ideologii expansionismului american elaboraseră

Desene de Cik DAMADIAN

Căci pentru Pentagon, Ministerul de Război al Statelor Unite, pentru corporațiile gigantice interesate în furnituri militare (începînd cu rachetele „Saturn” și terminînd cu giulgiurile de material plastic fin livrate o dată cu adăpostul antiatomic personal, 12 000 de dolari, plățibili și în rate) războiul a reprezentat și reprezintă o uriașă, o nemaipomenită afacere. Și, bineînțeles, principalul mijloc pentru împlinirea politicii expansioniste a monopolurilor americane.

Cu pistolul pe masă...

Înainte de a ne opri asupra militarismului american de azi și îndeosebi asupra statului său major, Pentagonul, să aruncăm, pentru perspectivă, o privire în trecut.

Propaganda oficială americană s-a străduit mult să acrediteze legenda că Statele Unite ar fi, prin tradiție, antimilitariste. În fapt, agresiunea, provocările militare, războaiele de cotropire au fost însoțitoare permanente ale ascensiunii capitalismului american.

Încă despre cumpărarea Floridei de către S.U.A. de la guvernul spaniol, în 1811, s-a spus că a fost înfăptuită „cu pistolul pe masă”. După cum se știe, americanii au provocat în acest bogat teritoriu două „revolte” succesive, pentru ca apoi să-l

ocupe cu armata, astfel încît „cumpărarea” a consfințit pur și simplu acțiunea militară.

Cu 35 de ani mai tîrziu, S.U.A. a declarat război Mexicului, iar coloanele comandate de generalul Taylor, înaintînd spre orașul Mexico pe același drum pe care cu trei secole înainte mărșăluiseră conchistadorii spanioli, au smuls țării vecine ținuturi întinse și bogate care formează astăzi statele Texas, California, Arizona, Nevada, Utah, New Mexico, Colorado...

O nouă etapă în expansiunea politică, economică și militară a S.U.A. a deschis-o trecerea la imperialism. De altfel, Statelor Unite le aparține înființarea în declanșarea războaielor imperialiste. Primul război din istorie avînd acest caracter a fost războiul hispano-american din 1898, în urma căruia S.U.A. s-au instăpînit în Porto-Rico, Guam, Filipine, precum și în Cuba (declarată formal independentă).

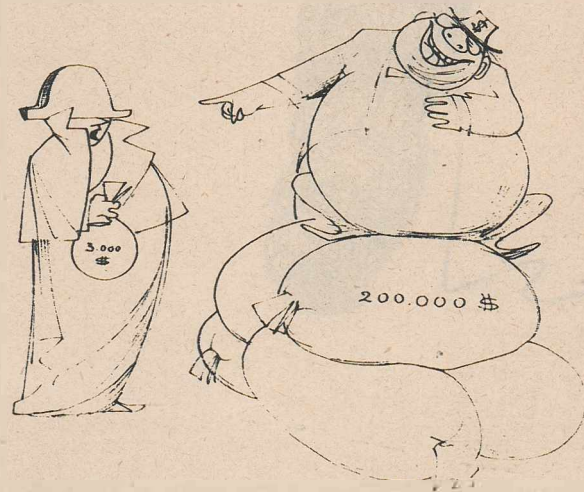
În aceeași perioadă, secretarul Departamentului de Stat Hay proclama doctrina „porților deschise”, menită să ușureze capitalului american penetrația în China și să transforme „țara celor 400 000 000 de clienți” într-o colonie. Apoi, guvernul american a deschis și la propriu porțile Chinei, trimițînd un corp expediționar pentru reprimarea revoltei poporului chinez.

Generalul Butler își scrie memoriile

Intervenția brutală în afacerile interne ale statelor Americii Latine, trimiterea de forțe armate în aceste țări în scopul sugrumării mișcării de eliberare au înscris pagini rușinoase în istoria S.U.A., care nu se vor șterge niciodată din amintirea popoarelor. „Marea bită”, ridicată la rangul de principiu de către Theodore Roosevelt, a fost folosită deosebit de des la sud de Rio Grande, adică împotriva statelor latino-americane, consi-

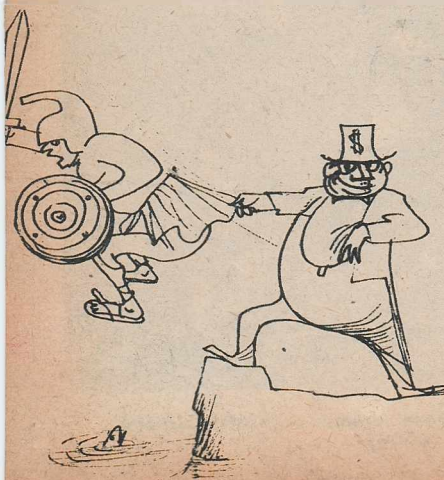
derate de imperialismul yankeu drept fiefuri ale sale.

Cît de actuale și de pregnante apar și astăzi rîndurile care urmează, reproduse din cartea lui Leo Huberman „We, the People” (Noi, poporul). Ele aparțin generalului american S. Butler, care a comandat personal numeroase expediții în țările Americii La-

tine. „În 1914 — arată Butler — am ajutat la transformarea Mexicului, și îndeosebi a ținutului Tampico, într-o regiune în care nimeni să nu amenințe interesele companiilor petroliere americane. Eu am contribuit la prefacerea insulei Haiti și a Cubei în surse de profituri pentru «National City Bank»... În anii 1909-1912 am ajutat la «curățirea» Nicaragului și la predarea ei în stăpînirea băncii «Brown Brothers». În 1916 am adus... «lumina» în Republica Dominicană, în interesul trusturilor americane ale zahărului. În 1903 «am asigurat ordinea» în Honduras pentru companiile americane importatoare de fructe”.

Letopiseșul generalului se întrerupe în 1916, însă ar putea fi cu ușurință continuat și adus la zi. Nici măcar n-ar trebui schim-

asemenea planuri nebunești. Un singur fir leagă pe președintele Truman de acel popă Strong care, cu câteva decenii înainte, invocând pronia cerească și sprijinul flotei de război, scria: „Rasa americană dispune de o neîntrecută energie..., ea este purtătoarea marilor libertăți, a creștinismului celui mai pur și a celei mai înalte civilizații. Această rasă își va dezvolta deosebite trăsături agresive, menite să înscăuneze orânduile sale în toată lumea și să extindă dominația sa asupra întregului glob pământesc”.

Este adevărat că în momentul când curioșul părinte visa preluarea de către „rasa” aleasă a întregii planete, imperialismul american se afla abia la începutul drumului. Pe atunci el nu acumulasese suficientă forță și trebuia să se mulțumească cu domnia asupra „republicilor bananelor”.

În 1945 imperialismul american se socotea însă suficient de puternic pentru a atârna deasupra lumii capitaliste firma „Unchiul Sam și fiii” și a pregăti marea răfuială cu socialismul, nimicirea Uniunii Sovietice, a țărilor desprinse din lanțul imperialismului. În acest scop mașina de război americană trebuia întărită și perfecționată, căci ei îi revenea rolul principal în îndeplinirea planurilor cercurilor agresive. Îndeosebi se impunea unificarea conducerii forțe-

lor armate, deoarece în vechiul sistem diferitele departamente (al armatei de uscat și al marinei militare) își mențineau o anumită autonomie.

La 18 septembrie 1947, pe clădirea Ministerului de Război, situată într-un cartier liniștit din sud-vestul Washingtonului, s-a înălțat, alături de steagurile armatei de uscat și marinei militare, și steagul aviației de război, care primise statut departamental. Deasupra celor trei filii drapelul de stat american.

Ceremonia consfințea nu o simplă reorganizare administrativă, o unificare departamentală, ci făurirea aceluia aparat militar care, în concepția creatorilor săi, urma să transforme lumea într-un țarc american.

Apune vremea „marii bite”...

Urișa construcție care adăpostește cartierul general al războiului „rece” și „cald” urzit de marile monopoluri și de clică militară poartă numele ciudat de Pentagon. Cele cinci colțuri ale construcției

semnifică oare cele cinci continente vizate?

Aci, în această clădire, au fost elaborate noi și noi planuri de agresiune, de intervenție militară, de sugrumare a libertății popoarelor. De aci pleacă ordinele către vasele portavion și submarinele „Polaris”, către bombardierele atomice și infanteria marină; de aici este mînuită „marea bită” a imperialismului american. Dar tot spre Pentagon se îndreaptă, an după an, lună după lună, vești despre prăbușirea planurilor nesăbuite urzite împotriva păcii. Căci vremea „marii bite” apune pentru totdeauna. În zilele noastre nu mai dictează bita, ci rațiunea, năzuința spre progres; factorul hotărîtor al dezvoltării mondiale este socialismul și nu imperialismul. Dar atît timp cît „marea bită” — cu toate perfecționările ce i-au fost aduse în ultimele decenii — n-a trecut, alături de toporul de piatră, la muzeul de antichități, ea mai constituie un uriaș pericol pentru omenire.

Într-un articol viitor ne vom opri mai mult asupra Pentagonului, a oamenilor care-l conduc și despre care s-ar putea spune, împrumutînd plastica expresie a unui scriitor francez, că au ca profesiune moartea.

L. NIȚESCU

„ATENȚIUNE! DĂM ORA EXACTĂ...”

de George STĂNILĂ
candidat în științe fizico-matematice,
cercetător principal la Observatorul
astronomic din București

În liniștea nopții, o cercetătoare a Observatorului astronomic din București face observații asupra celui mai vechi și mai precis „ceasornic”: mersul stelelor. ↓

A

m lucrat o oră și apoi o oră ne-am odihnit. Oare sînt egale aceste două intervale de timp? Desigur, dacă sînt măsurate cu ajutorul unui ceasornic care merge exact. Dar care ceasornic

trebuie considerat exact? Bineînțeles, acela care este verificat de datele astronomice, adică acela care concordă cu mișcarea de rotație a globului pămîntesc.

Însă, în definitiv, de unde știm că două rotații consecutive efectuate de planeta noastră în jurul axei sale se produc în intervale de timp egale? Acest fapt nu poate fi verificat atîta vreme cît se admite ca unitate de măsură a timpului mișcarea de rotație a Pămîntului.

Studierea minuțioasă a mișcării corpurilor cerești a scos în evidență faptul că aceste mișcări se abat de la cele prevăzute teoretic. Astfel, la început au fost constatate abateri de la mișcările calculate teoretic pentru Lună, pentru primii doi sateliți ai planetei Jupiter, pentru planeta Mercur, pentru mișcarea anuală a Soarelui etc.

Ceasornicul nostru natural—Pămîntul—nu merge bine...

Din cercetările efectuate asupra neregularității mișcării planetelor și a Soarelui s-a constatat că într-o anumită perioadă de timp aceste mișcări se produc într-un mod accelerat, iar în perioada următoare suferă toate o încetinire, pentru ca apoi să recapete caracterul accelerat. Desigur că numai o cauză comună poate explica fenomenul, și anume tocmai inexactitatea ceasornicului nostru natural — mișcarea de rotație a Pămîntului.

Astfel s-a ivit cerința de a înlocui ceasornicul terestru cu un altul, bazat pe mișcarea de revoluție a Pămîntului pe orbita sa în jurul Soarelui și, într-adevăr, s-a constatat că mișcarea de rotație a Pămîntului, măsurată după noul ceasornic, apare ca neuniformă: cînd se încetinește, cînd se accelerează.

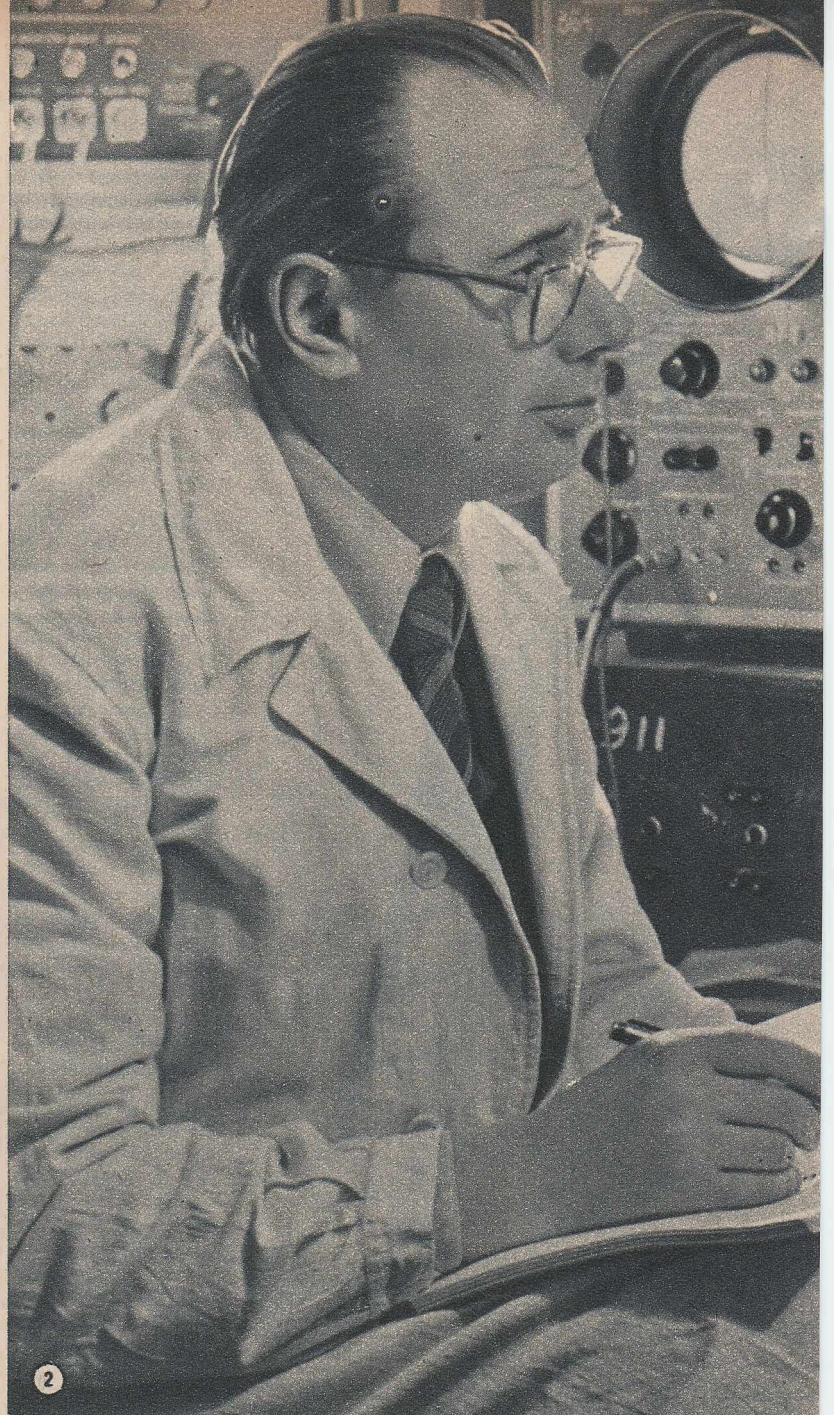
De aci necesitatea determinării și păstrării orei exacte.

Serviciul orar de la Observatorul astronomic din București al Academiei R.P. Romîne îndeplinește aceste două sarcini cu ajutorul aparatelor moderne și de înaltă precizie cu care a fost înzestrat.

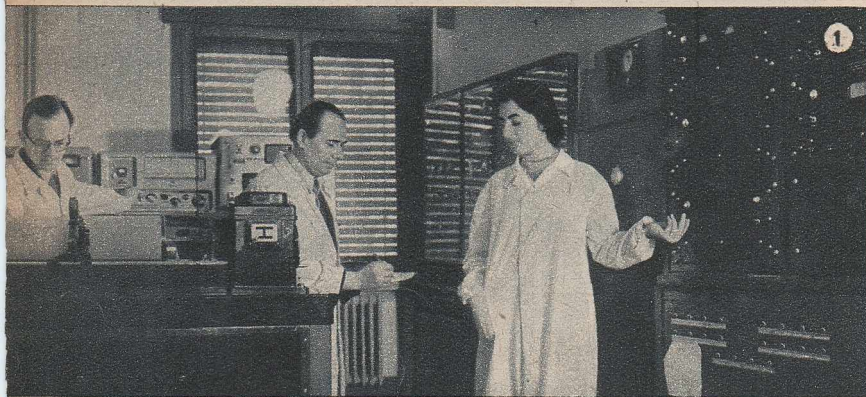
Cum se determină și cum se „păstrează” ora exactă?

Cu ajutorul unei moderne lunete „de trecere” Zeiss se determină momentul exact al trecerii stelelor la meridian — deci ora exactă — înregistrarea făcîndu-se automat pe o bandă de hîrtie. Instalația de înregistrare, de construcție specială, a fost primită în dar din partea Academiei de științe a U.R.S.S.

Sarcina „păstrării” orei exacte în intervalele dintre observațiile astronomice este îndeplinită cu ajutorul a două orologii cu cuarț, a căror frecvență are o stabilitate foarte mare. Această stabilitate se bazează pe fenomenul piezoelectricității, adică pe faptul că o lamă de cuarț tăiată convenabil și așezată într-un cîmp electric alternativ se dilată și se contractă periodic, cu alte cuvinte intră în vibrație cu o anumită frecvență foarte constantă. La rîndul ei, această frecvență constantă a cristalelor de cuarț asigură, cu ajutorul unor dispozitive electronice, funcționarea riguros uniformă a

2

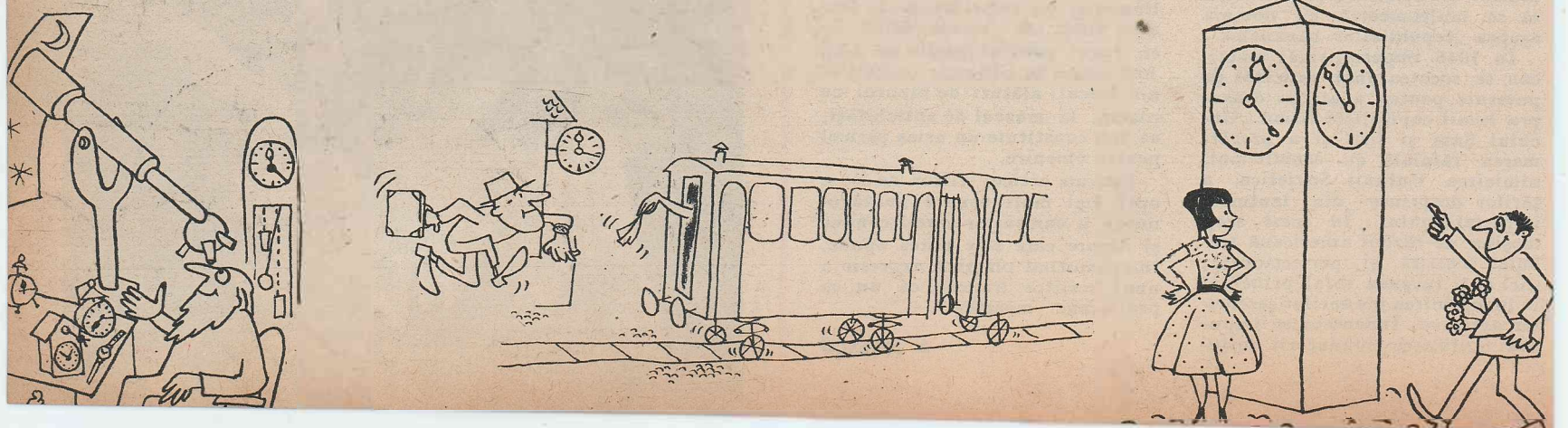
1

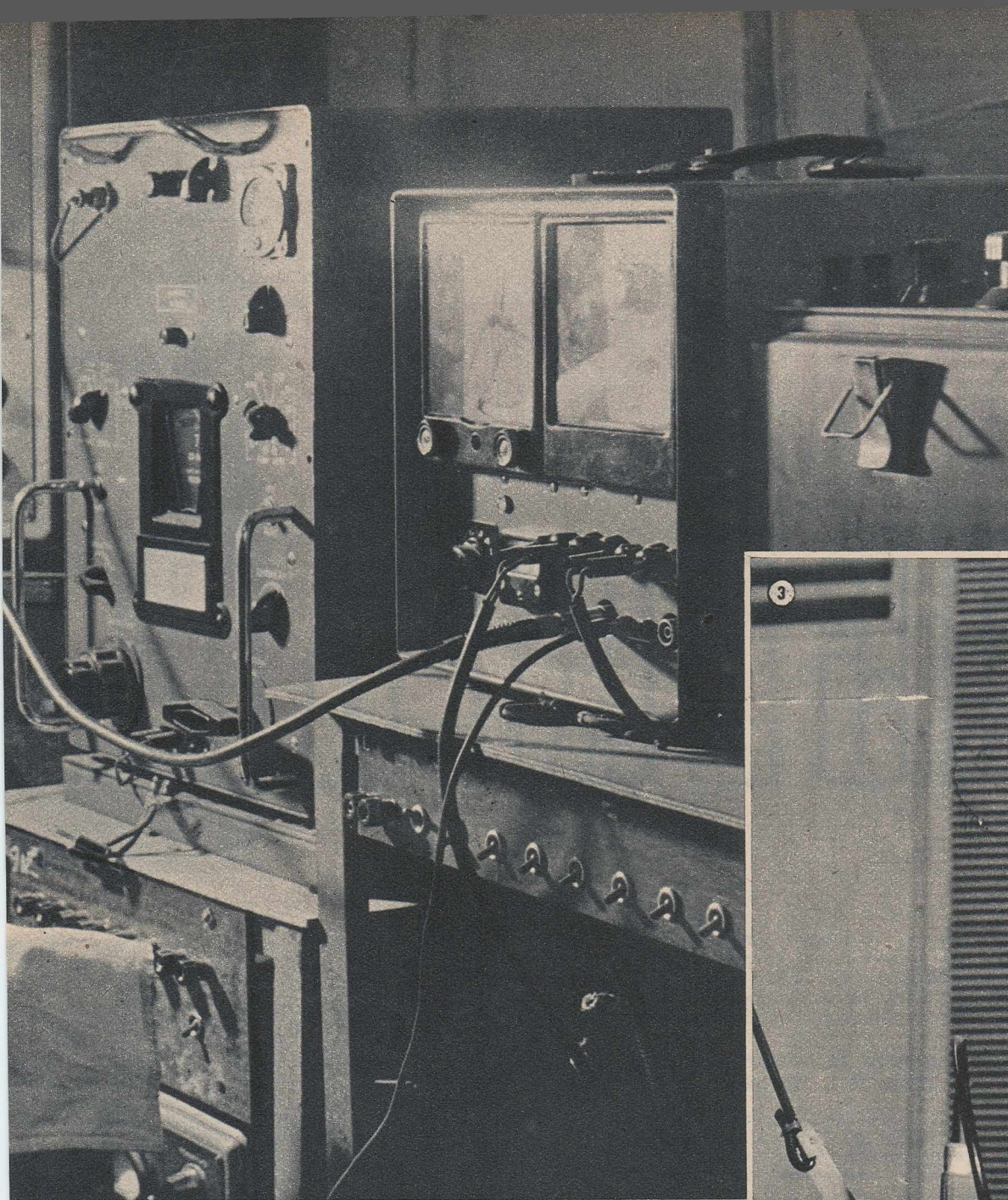
unui ceas fotoelectric. În acest fel, oră după oră, lună după lună și an după an, se „păstrează” ora exactă cu o abatere care nu depășește o miime de secundă pe an!

Serviciul orar posedă, de asemenea, un cronograf imprimant, cu ajutorul căruia se înregistrează sub formă de numere, pe o bandă de hîrtie, diferite momente caracteristice. Deoarece este imposibil ca într-o miime de secundă să poată fi înscrise minutele, secundele, zecimile, sutimile și miimile de

secundă, acest cronograf dispune de un dispozitiv de memorizare electronică, înregistrarea momentului efectuîndu-se ulterior. Aparatul este utilizat pentru comparări de pendule, pentru studiul mersului orologiilor cu cuarț etc.

De puțin timp, Serviciul orar al Observatorului astronomic din București a fost înzestrat cu două orologii cu tranzistori, de proveniență cehoslovacă, construite după aceleași principii ca și

① Cele două orologii cu cuarț, de construcție ultramodernă (dreapta), „păstrează” ora exactă cu o abatere care nu depășește o milime de secundă pe an. Și totuși... însăși precizia orologilor cu cuarț trebuie permanent controlată, cu ajutorul cronografului cu cilindru (stînga), aparat care compară semnalele orare emise de diferite posturi de pe glob.

② Acest orologiu cu tranzistori va fi folosit pentru transmiterea impulsurilor de secundă la Radioteleviziune.

③ „Atențiune! La al cincilea semnal va fi ora...”

Fotografiile de Traian PROSAN
Desene de Liliana ROȘIANU

orologiile cu cuarț. Unul din aceste orologii cu tranzistori va fi folosit pentru transmiterea impulsurilor de secundă la Radioteleviziune, în vederea comunicării orei exacte în cadrul emisiunilor destinate marelui public.

Lunar se alcătuieste Buletinul orar al Observatorului astronomic din București, care este expediat centrelor mondiale de la Moscova și Washington, Biroului Internațional al Orei, precum și la 28 de observatoare de pe glob, care au un serviciu al orei.

Întreaga instalație, modernă, complexă și de o extremă sensibilitate cu care a fost utilat Serviciul orar cu ocazia Anului Geofizic Internațional,

precum și personalul cu o calificare corespunzătoare au contribuit la afirmarea pe plan mondial a Observatorului din București în cadrul Anului Geofizic Internațional și, ulterior, în cadrul Colaborării Geofizice Internaționale.

Sîntem cu toții obișnuiți cu vocea crainicului de la radio, care ne anunță regulat: „Atențiune! Dăm ora exactă...” Trebuie însă să ne amintim că aceste anunțuri — atât de importante nu numai pentru viața noastră de toate zilele, ci și pentru transporturi și telecomunicații, pentru ansamblul economiei naționale — au la baza lor cele mai noi descoperiri ale științei și tehnicii.

La fiecare etaj se află ase-
→ menea spălătoare.

Cinci blocuri moderne, luminoase,
adăpostesc căminele noului complex
social studențesc. →

NOUA CETATE

TIMISOAREANA

Arin aceste locuri au ajuns, în veleturile de început ale erei noastre, legiunile cuceritorilor romani. Secole mai târziu au stăpinit aici feudalii; mai apoi, pe castelul regilor unguri din cetatea Timișoarei drapelul coroanei sfințitului Ștefan a fost înlocuit cu steagul verde al armiiilor cotoptorilor turci, ce transformaseră în pašalicuri multe regiuni din această parte a Europei. Au mai trecut secolele și istoria Timișoarei tot zbuciumată a continuat a fi. Între zidurile vechii cetăți i s-a pus pe cap lui Gheorghe Doja coroana de metal înroșit în foc. Iar în timpurile mai apropiate nouă, caldarimul și zidurile beciurilor polițienești din Timișoara burgheză au fost de multe ori stropite cu sîngele eroilor și martirilor clasei muncitoare.

...E veche istoria cetății de pe malul Begheului. Dar nu despre ea vrem să vorbim în rândurile ce urmează. Ci despre o cetate nouă. Cetatea studențească. Cetate a științei noi, pe care stăpîni sînt cei ce muncesc.

De la 300 la 6 300 de studenți

300. La atît se ridică numărul studenților din vechiul institut politehnic timișorean de pe vremea burgheziei. Și astăzi? 6 300 de studenți învață, se luminează, se pregătesc ca specialiști ai economiei și culturii noastre socialiste în institutele de învățămînt superior din Timișoara. În cele cinci institute cu un total de 16 facultăți.

Pentru a asigura unui număr atît de mare de studenți tot ce este necesar unei bune desfășurări a învățămîntului, statul democrat-popular a construit facultăți și laboratoare, clinici și săli

de cursuri etc. În același timp studenților li s-au pus la dispoziție cămine și cantine menite să le asigure un trai în care singura grijă le este învățatura.

Din cameră în cameră, timp de... doi ani

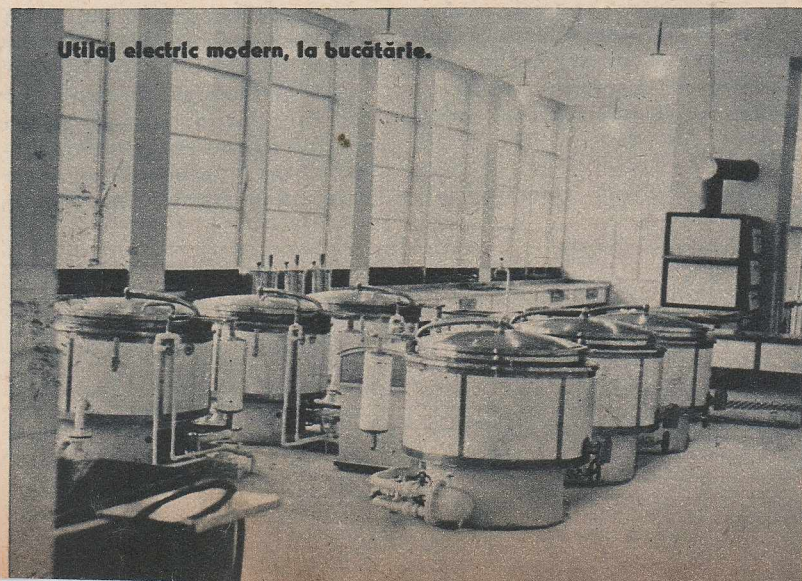
„Cetatea” universitară timișoreană s-a îmbogățit de curînd cu cîteva noi palate. Este noul complex social studențesc dat în funcțiune în primele zile ale anului. Cinci blocuri mari, moderne, cu o linie zveltă, cu un aer luminos și optimist, adăpostesc căminele noului complex. 1 750 studenți sînt cazați aci. Și tot atîția iau masa la moderna cantină ridicată alături de aceste blocuri.

Am făcut un calcul cam... șugubăț. Dacă un student intrat în anul I al unei facultăți timișorene ar locui, rînd pe rînd, în fiecare zi (cu excepția celor de vacanță, cînd nimeni nu l-ar putea opri de la plecarea în tabără...) în alta dintre încăperile complexului, cînd ar apuca să iasă din ultima ar constata că, pe nesimțite, a intrat în... anul III de studii. Căci, într-adevăr, numărînd laolaltă camerele de locuit, camerele de lectură și celelalte încăperi ale complexului, cifra la care ajungem este de 550.

Ținînd seama că în Timișoara mai sînt și alte grupuri sociale la dispoziția studenților, putem face cu ușurință comparația între orașul universitar timișorean de astăzi și cel de pe vremea burgheziei, cînd numărul studenților era de 300! Făcînd în continuare comparații, să ne mai amintim: ce dădea statul burghez studențimii? Nimic, sau cel mult niște jalnice pomeni umilitoare. Ce dă statul democrat-popular miilor

Într-o cameră din cămin.

Utilaj electric modern, la bucătărie.

de studenți se poate vedea foarte bine în noul și modernul complex social studentesc timișorean: pe lângă faptul că beneficiază de burse, studenții capătă găzduire în aceste construcții noi, luminoase, aerisite, încălzite: camere cu mobilier elegant (la amenajarea cărora au avut un cuvânt bun de spus masele plastice și metalul); masă de bună calitate, variată și gustoasă, într-o cantină ce are la dispoziție bucătării cu utilaj ultramodern, săli de lectură în care liniștea și comoditatea sînt la concurență cu luminozitatea — totul creînd o ambianță de viață plăcută, comodă, totul reflectînd dragostea și căldura cu care sînt înconjuțați intelectualii noștri de mine.

Cine sînt „stăpînii”

6 300 de studenți. Ei sînt stăpînii cetății noi de pe malul Begheului. Ei, alături de părinții și frații lor, muncitori în fabrici și în S.M.T.-uri, colectivizști, cărturari din satele și orașele bănățene, ca și din sate și orașe de prin alte regiuni ale țării. Căci diferența între vechea și noua studențime timișoreană nu e numai una cantitativă — e la 300 la 6 300. Ci este și o uriașă diferență calitativă. Studenții de astăzi sînt fiii ai oamenilor muncii — și foarte mulți dintre ei tineri muncitori și muncitoare care, înainte de a fi pășit în sălile de cursuri ale facultăților, au lucrat ei înșiși nemijlocit în producție. Vizitînd noul complex timișorean, l-am întilnit pe una din camerele căminului e Marin Purice, fost muncitor electrician la Combinatul siderurgic din Hunedoara, astăzi student — și încă student frunțos — la Facultatea de electrotehnică. Colegii lui au numai cuvinte de laudă cu privire la felul

cum învață și la comportarea sa în viața studentească: este cel mai bun student din grupa 765. Cuvinte de laudă au profesorii și colegii și despre Gheorghe Zaharescu, și despre Florian Stoian, și despre alți foști muncitori electricieni de la Reșița, de la Hunedoara și din alte centre muncitorești, care astăzi sînt studenți ai Institutului politehnic din Timișoara.

L-am vizitat pe studentul Vasile Baltac în camera sa, i-am admirat mica bibliotecă personală, l-am văzut studiind cu sîrg pentru examenele în preajma cărora se afla. În altă încăpere am luat cunoștință „pe viu” cu inițiativa lui Florian Stoian, intrată în tradiție: curățenia de simbătă a camerei, care se face prin... autoservire. Și este curățenie adevărată — pe cuvînt! — cu toate risetele și agitația generală ce seamănă în bună măsură a joc de tineret, dar care consemnează de fapt o treabă foarte serioasă. Alături de Stoian, colegii săi Farkas Lajos și Stefan Siklodi scuturau covorul, dădeau strălucire parchetului, ștergeau de praf etajerele de cărți, mesele, paturile. Și de aici am reținut încă un aspect: alături de studenții romîni și cot la cot cu ei, tinerii aparținînd minorităților naționale se bucură de aceleași condiții, de aceeași grijă din partea regimului democrat-popular. Toma Henția, Kiss Ladislau, Rodica Mungiu, Werner Fuchs și alții și atîția alți studenți romîni, germani, maghiari, sirbi etc. trăiesc și învață laolaltă, prieteni și frați uniți de idealul comun al luptei pentru pace și socialism. Prin rezultatele lor bune la învățatură ei răsplătesc grija ce li se acordă din partea partidului și a statului.

A. PAULIAN
V. SAVIN

ARACAZUL
DVS.

este in mâini bune

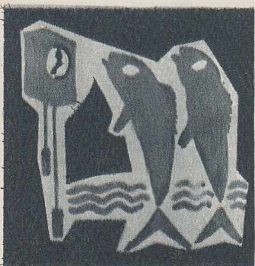
la COOPERATIVA

TEHNO-METALICA

Centre de reparații

Str. Berzei nr. 94, tel. 14.98.76; str. Mihal Vodă nr. 10, tel. 14.19.06; bulevardul 1 Mai nr. 149; Calea Rahovei nr. 107; Piața Ilie Pintilie nr. 3; str.

MOZAIC

PUNCTUALITATE... ZOOLOGICĂ

O varietate de sardele mici — grunioni — a devenit un exemplu de punctualitate pentru locuitorii Californiei de sud.

Acești pești ies din ocean în fiecare primăvară pentru a-și depune ouăle în nisipurile plajelor californiene. Fără nici o abatere, sardelele apar totdeauna exact cu o oră înainte de fluxul, în fiecare a treia zi după luna plină în lunile mai, iunie, iulie și august.

Punctualitatea lor este atât de nedeșteptată încât zărele locale anunță apariția gruntonilor cu o zi înainte.

RECORDUL REZISTENȚEI LA FRIE

În Norvegia au fost efectuate de curind experiențe în legătură cu animalele cele mai rezistente la temperaturi scăzute. Studiile au arătat că majoritatea animalelor nu pot suporta temperaturi care coboară sub 45 de grade minus.

Animalele polare rezistă însă uneori și la temperaturi de 100 de grade sub zero, cel mai bine comportându-se, din acest punct de vedere, urșii albi și focile.

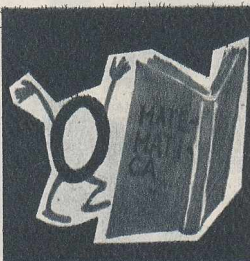
-110°

Totuși performanța rezistenței la ger este deținută de două animale extrapolare. Este vorba de gîscă și de rață, care au rezistat, făcînd mult zgomot și agitîndu-se, pînă la temperatura extrem de coborîtă de 110 grade sub zero.

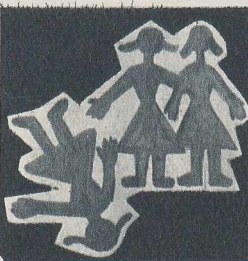
CIND A APĂRUT PRIMUL... ZERO

Existența cifrei zero ni se pare astăzi o banalitate. Cu toate acestea pînă la descoperirea lui zero a trecut foarte mult timp. Romanii, de pildă, nu îl cunoșteau.

În forma ei actuală, cifra zero a apărut pentru prima oară în India, pe la anul 750, sub denumirea de „sunya” adică „nîmic”. Prin jurul anului 1200, sub influența arabilor, noua cifră a ajuns în Spania, dar au mai fost necesare cîteva secole pentru ca întrebuintarea lui zero să devină generală.

consumă de preferință cu... sirop, atunci cînd îl găsește în cutiile cu compot.

PĂPUȘI ȘI... ROMANE

Ponson du Terrail a fost unul din cei mai prodigioși autori francezi de romane senzaționale. El avea o imaginație uimitoare și se spune că putea compune cîte 3-4 romane în același timp pentru 3-4 zile diferite.

Cum însă publicul a început să se plîngă că în unele foiletoane reapăreau personaje moarte sau asasinat în foiletoanele precedente, Ponson du Terrail a găsit o metodă ca să evite aceste inadvertențe. El și-a cumpărat o numeroasă serie de păpuși, pe care le-a botezat cu numele personajelor din roman. De cîte ori un erou muria, înăltura păpușa respectivă.

În opera prodigiosului scriitor (800 de volume) au rămas însă... neatinse inadvertențele și grosolanele denaturări ale faptelor istorice, de care abundă lucrările sale scrise pentru gustul indolenț al burgheziei.

INSECTE CARE MÂNȚINCĂ... METALE

Insectele care atacă lemnul erau cunoscute mai de mult. În timpul din urmă însă, au fost descoperite unele specii de insecte care pot să devoreze metale.

Astfel, omizile de *Strex* și larvele de *Ceratomyxide*, *Ipide* și *Geometride* rod la fel de bine atât lemnul cît și metalele, de exemplu plumbul și zincul. Ele pot produce de aceea pagube importante, distrugînd învelișul de plumb al cablurilor electrice, căptușeala de plumb a vaselor ce conțin acizi sau cutiile de conserve.

Una din larvele de lepidoptere, *Arctia caja*, este în special amatoare de aluminiu, pe care îl

Știați că...

... constituția Indiei recunoaște 14 limbi drept limbi regionale? Popoarele din sudul Indiei în special vorbesc numeroase limbi. Unele din ele sînt vorbite de zece de milioane de oameni, în timp ce altele sînt vorbite numai de cîteva mii sau chiar numai de cîteva sute.

... realizări remarcabile ale popoarelor din China și India au fost răsădite în Europa la începutul evului mediu? Un rol important, de intermediar, l-au avut în această privință arabilii, care au făcut cunoscute europenilor hîrtia și praful de pușcă inventate de chinezi și cifrele indiene care au și căpătat denumirea de „cifre arabe”.

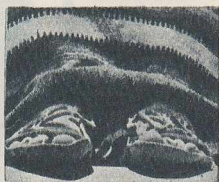
... obiceiul de a purta rufărie, de a-și spăla mîinile înainte mesei și de a face băi calde a fost învățat de europeni de la populațiile din Siria și alte țări ale Orientului Mijlociu? Aceasta s-a întîmplat în timpul cruciadelor de la sfîrșitul secolului al XI-lea.

CU OCHIUL FOTOGRAFULUI

Astfel arată aripile unui fluture de noapte, privite de sus.

Punct... animal: corcor cu coroană.

... Și astfel — piciorul unui cerșetor fotografat în Hyde Park (Londra), privite de jos.

... Și contrapunct... vegetal: planta „Streptitza regală”.

CUVINTE ÎNCRUCIȘAT

2	A	R	A	T	A	T	O	D	R	E	*
3											
	E	M	I	N	E	S	C	H	E	R	E
5	N	A	O	T	O	R	A	A	I		
6											
7											
	O	R	A								
9											
10											
11	B	O	L	I	N	T	I	N	E	A	N
12	A	R									

ÎNTR-UN CEAS BUNI

ORIZONTAL: 1) Scriitor clasic român, autorul schițelor „Ultima oră”, „Five o'clock”, „25 de minute” — Pluviu în U.R.S.S. 2) Degetele... ceasului. 3) Zeu casnic la romani — în zorii — A șalzecea parte dintr-un ceas. 4) Autorul versurilor: „Cu-a tale umbre al în van mă-mpresori! O, ceas al tainel, asfințit de sară” („Trecut-au anii”) — Multe milioane de ceasuri. 5) Poftim — Da la (od.) — Ceas — Posezi. 6) Program alcătuit pe ore — Anin. 7) Romanțier portughez (1845-1900) — Fruct — Cero cultural-educativ, unde oamenii muncii își petrec orele libere. 8) În orologiul — Autorul romanului „Orașe” — Localitate în Norvegia. 9) Prompt în acțiuni — N. 10) Cult! — Negatie — Răzor — A chiu. 11) Autorul versurilor: „Orologiul sună noaptea jumătate, / La castel în poartă care cine bate?” („Mama lui Ștefan cel Mare”). 12) Arel! — Ceas.

VERTICAL: 1) Primele douăzeci și patru de ore din fiecare lună, la romani — Insuia în Mediterana. 2) Metal care intră în compoziția unor piese pentru ceasornice — Ceas care... înregistrează. 3) Puși la intervale mari (pl.) — Ceasuri... în Ardeal. 4) Ațel — Împiedică funcționarea ceasornicului solar — Orologiu, pendulă. 5) Redacție tează rubrica „Ultima oră” — Cîmpul de acțiune al lui Moșene. 6) Scămoșat — În mecanismul ceasornicului — Poseziv. 7) Alfa și omega — În cor! — Găteală. 8) Fruntea unui lucrător — Lugoiano... în refren. 9) Lo calitate în Nigeria — Face și meargă ceasul — Gaz. 10) Moșul cu ora... de stingere — Scriitor sovietic, a scris „Povestea ceasornicului” — 8760' de ceasuri. 11) Timpul era fiul lui (mit.) — A imbrina. 12) Sunetul ceasului (pl.) — Autorul volului de versuri „Cu un ceas mai devreme”.

Dezlegarea jocului „GRADE”, apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) Minut — Mercur. 2) A — Universal. 3) Ti — Grade — Nud. 4) Unchi — I — Mici. 5) Scriitor — C — C. 6) Ah — Tocătura. 7) Etui — Rd — Lat. 8) Fier — Tuică — A. 9) Rărir — Cerc. 10) Ii — Aortă — Aer. 11) G — Asimțla — Ai. 12) Ecuație — Must.

DE VORBĂ CU MEDICUL

Igiena muncii intelectuale

Sedentarismul și defectuoasa organizare a muncii sînt principalii dăunători ai activității intelectuale. Viața sedentară poate determina tulburări profunde ale funcțiilor organice fundamentale, în special ale intestinelor, ficatului și rinichilor, compromițînd sănătatea în general și favorizînd îmbătrînirea precoce. Dăunele unei insuficiente activități musculare sînt agravate de condițiile de mediu, cum ar fi camerele neaerisite, fumul de tutun etc.

Excesul de muncă se datorește unei greșite reglementări a activității; aici avem în vedere fie numărul exagerat de lucrări întreprinse, fie aplicarea fără întrerupere a aceluiași muncii. Astfel se pregătește terenul favorabil pentru nevroză, epuizare nervoasă ori pentru unele maladii organice care scad considerabil forța de muncă a individului.

Munca intelectuală desfășurată ritmic reușește să fie cel mai bun regulator al echilibrului psihic.

Cele mai propice ore din zi pentru lucru sînt cele de dimineață, mai puțin cele de după-amiază, cînd apare o stare de oboseală, și cele mai puțin recomandabile sînt orele de noapte în care, deși munca se desfășoară în calm și liniște, ea dă totuși rezultate minore. Lipsa unui antrenament face ca munca intelectuală să devină oboșitoare. Acest fapt se verifică în special în activitatea acelor elevi și studenți care, neglijînd studiul sistematic, metodic, desfășurat în mod egal în tot timpul anului, fac eforturi în preajma examenelor.

În afară de cauzele amintite, tot altă de dăunătoare sînt și unele obiceiuri neigienice, precum culcatul în zăd și somnul prea scurt, alimentația excesivă, datorită credinței greșite că munca intelectuală este favorizată de o alimentație bogată numai în proteine (în timp ce, de fapt, este mult mai potrivită o alimentație mixtă, ușoară, cu prevalență vegetariană). Excesul alimentar duce ușor la arterioscleroză și la boli ale metabolismului.

Dăunătoare este și folosirea excitanților — alcool, tutun, cafea, ceai etc. — care duc la uzură altor organe intoxicate de aceste substanțe, cît și sistemul nervos. Este falsă părerea că aceste excitante fac munca intelectuală mai ușoară și mai productivă.

În ceea ce privește bolile profesionale, nu se poate vorbi de existența acestora în munca intelectuală. Munca intelectuală nu este niciodată nocivă prin ea însăși, ci poate deveni datorită neglijării normelor igienice. O bună organizare a activității zilnice, folosirea rațională a timpului liber, practicarea sistematică a exercițiilor fizice în aer liber întăresc forța de muncă, fac ca rezultatele să fie valoroase, pe măsura efortului depus.

Dr. SILVIU GHEREA

Cite produse chimice se pot obține din țitei

Ag dori să știu cite produse pot obține din țitei.

Aurul NICODIM

maistru minier — Asdu, colonel Molnești, reg. Bacău

Răspunde prof. univ. VASERIU VINTU de la Institutul de petrol, gaze și geologie:

Problema nu trebuie privită dintr-un punct de vedere pur statistic. Este greu și mai cu seamă inutil de a decide — chiar aproximativ — numărul produșilor ce se pot fabrica din țitei.

Teoretic se pot sintetiza din țitei tot alți compuși și se pot sintetiza din carbon și hidrogen, adică cele câteva sute de mii de combinații organice. În ce privește mai participă însă materia primă la fabricarea produsului finit, atunci când sunt necesare nenumărate etape intermediare de sinteză în care s-au consumat multe alte diverse chimicale? Mai ales cu ce randament și cu ce preț de cost se obține produsul?

Este cu mult mai util să se evalueze în ce proporție valorică țiteiul furnizează materii prime industriei chimice pentru fabricații efective realizabile în mod economic. În țările în care industria petrochimică este dezvoltată, peste 50% din valoarea totală a materiei prime folosite de industria chimică revine țiteiului.

Trebuie remarcat de asemenea că numai circa 1-2% din producția mondială de țitei (de peste un miliard tone pe an) este utilizată ca materie primă în industria chimică, însă această cantitate reprezintă, după utilizare, circa 15% din valoarea totală a producției de țitei. Relese de aci tenă evidentă spre o mai bună valorificare a țiteiului. Pildă, la prelucrarea a o tone de țitei, valoarea realizată prin chimizarea țiteiului este echivalentă cu valoarea realizată prin fabricarea de carburanți și lubrifianți din circa 10 tone țitei.

În R.P. Română, în lumina Directivelor Congresului III-lea al P.M.R., petrochimia cunoaște o rapidă dezvoltare. Uzina de cauciuc sintetic din cadrul complexului petrochimic de Borzești, fabrica de anvelope și alte fabrici din orașul petrochimic ce vor intra în funcțiune în viitorul apropiat urmăresc ca, prin valorificarea superioară a produselor petroliere, să asigure un larg sortiment de chimicale necesare industriei agriculturii socialiste.

Am să mă îmbrac pentru banchet?

Ami elevă în cl. a XI-a și am un sfat în legătură cu îmbrăcăminte mea la banchetul ce va avea loc la sfârșitul anului școlar. Cu alte cuvinte, cum trebuie să îmbrac o tânără la o astfel de ocaziune?

Rodica BORDEIANU
levă, Școala medie mixtă Simeria (Hunedoara)

Răspunde ing. BLUMETTA DARIE, șeful serviciului tehnic al Fabricii de confecții și tricotate București:

De la început e necesar să reținem că la această vîrstă nu trebuie recurs, în alegerea îmbrăcămintii, la nimic artificial. Prospețimea și exuberanța tinereții nu cer culori ca violetul, siclamenul sau grenaul, ci culori clare, simple, luminoase (roz, beiu, turcoaz, alb, galben). Imprimeurile cu desene prea mari sau combinații de culori stridente nu fac decât să maturizeze trăsăturile. Ce țesătură poate fi aleasă? Este la fel de elegantă o rochie confecționată dintr-o țesătură vaporoză — respectiv din material sintetic gofrat (țesătura „Vanda”) — ca și una din mătase naturală (țesătura „Organza”, „soie écru”) sau dintr-o țesătură de nylon creponat. După cum foarte bine se vedează o rochie din mătase vegetală cu imprimeu tinerească și chiar dintr-o țesătură de bumbac cu o textură subțire sau din dantelă de bumbac.

Pantofii și mînușii se cer asortate cu discernămint. Un pantof de culoarea untului, de format ascuțit și cu toc nu prea înalt, și mînuși din nylon de culoare bej deschis (ivoar) merg excelent la o rochie de culoare verde turcoaz. O bijuterie mică, prinsă în păr, sau una în talie și un lăntșor pe mînă sînt singurele podoabe care-și au rostul, orice adăos în această privință încercînd inutil ținuta. Deci, în totul simplitate și naturalețe, armonie și bun-gust.

Dacă acestea sînt caracteristicile generale ale liniei model pentru tinerețe fete, exemplificarea lor o oferă modelele alăturate. După preferințe, țînînd cont de statură, de siluetă, ca și de materialul aflat la dispoziție, cititoarea Rodica Bordeianu poate să-și aleagă

oricare dintre modele, cu certitudinea că la această ocaziune din vara acestui an ținuta ei va fi corectă și elegantă.

Modelul 1 se poate confecționa din orice imprimeu de mătase naturală sau vegetală ori din nylon creponat. Linia corsajului e lejeră, cu talie prelungită care avantează orice siluetă. Fusta, cu linie evazată, are în față și la spate cute duble. Juporul trebuie să el croit pe linie evazată.

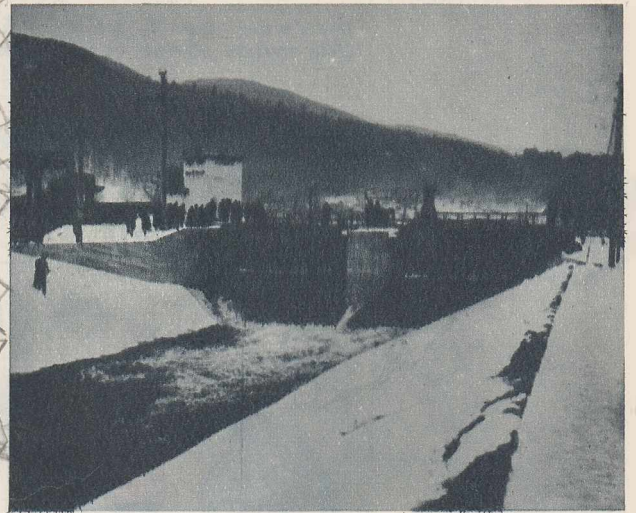
Modelul 2, plisat de sus pînă jos, e fără minci și are gîtul terminat cu un bordaj fin. Talia este marcată normal de un cordon lat, confecționat din același material cu rochia (mătase naturală), pe care se poate pune — ca podoabă — un buchetel de flori. Fusta este prinsă în talie în cute mici, neuniforme.

Modelul 3, confecționat dintr-un material din nylon gofrat, are corsajul ajustat, talia ușor lungită, fusta largă, formată din două volane. Bretelele și cordonul sînt lucrate dintr-o mătase uni, asortată imprimeului.

Încă ceva despre lași

Am citit în „Flacăra” (numărul 49/1961) un interesant reportaj intitulat „Iașul astăzi-înmănoș”, scris de Virgil Dănculescu, reportaj în care se vorbește și despre noile și impunătoarele construcții ale orașului. A scăpat însă din vedere autorului o frumoasă construcție care a fost ridicată lângă Palatul culturii. Este vorba de Teatrul de vară. O altă clădire nouă este și Casa tineretului, ridicată la capătul străzii Lăpușeanu, iar aproape de Copou se află stadionul „23 August”, care este de asemenea o realizare a regimului nostru.

Paul VOLOVICI
Iași — str. Lăpușeanu nr. 35

La Piatra Neamț, un nou stăvilor va deschide apelor Bistriței un drum între acest oraș și Roznov. Ele vor alimenta uzinele și hidrocentralele dintre cele două localități. (Em. Bucureșteanu)

Un moș la un spectacol în aer liber. (Al. Racoviță, inginer-șef la fabrica „Triumf” din Cluj)

În vitrinele Muzeului regional din Bacău au fost expuse o serie de piese interesante: figurine din neolitic, desecate prin prilejul ultimelor săpături de la Aldești (Roman). Ele reprezintă trupuri de femei, confecționate din pămînt ars în perioada matriculatului. (Fl. Bercu)

PE SCURT ■ PE SCURT

T.L. RAM — Brăila: În legătură cu prima dv. întrebare vă informăm că de curnd a apărut în Editura științifică o carte despre călătoriile și cercetările în Africa de sud ale exploratorului englez D. Livingstone.

La a doua întrebare: desigur că publicăm umor și schițe satirice, iar pe ultima noastră copertă găsiți totdeauna caricaturi.

ILIE DARIE, tipograf — Reșița: Se pare că lămîit dv. au rămas plici la vîrsta de trei ani, pentru că pămîntul în care au fost plantați a fost sărac în îngrășăminte. Dar ei pot fi ajutați să crească. Specialiștii în materie

recomandă în asemenea împrejurări transplantarea lor în ghivece mai mari, în care să se pună mai mult îngrășămintă, de preferință o cantitate mai mare de mrană luată din răsădiniș.

PROFESOR V. MĂDALIN — București: Ne bucurăm faptul că prin intermediul „Flăcării” ați reușit să vă alcațuiți o frumoasă colecție de vederi din țară. Revista sovietică de care întrebați este „Ogontok”. Apare la Moscova și vă puteți abona la ea prin orice oficiu poștal din țara noastră. De asemenea, o găsiți de vînzare la chioșcurile de ziare.

În ziua de 16 februarie a avut loc la Palatul culturii din Ploiești o consfățuire a revistei „Flacăra” cu cititorii săi. Cu acest prilej s-au făcut numeroase propuneri în legătură cu îmbunătățirea revistei. În fotografie: un aspect din sală, în timpul consfățuirii.

FLACĂRA
Revistă social-politică și literar-artistică

Anul XI — Nr. 8 (352)
24 februarie 1962

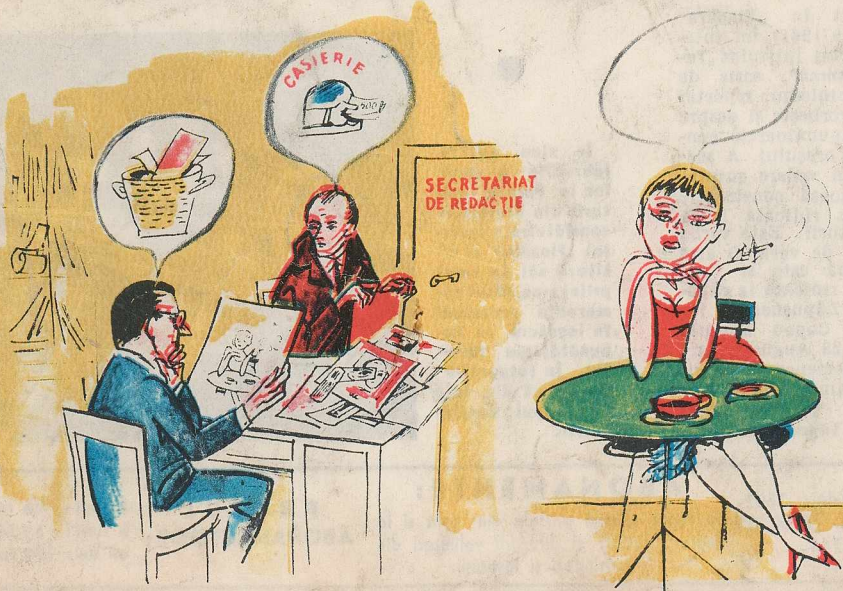
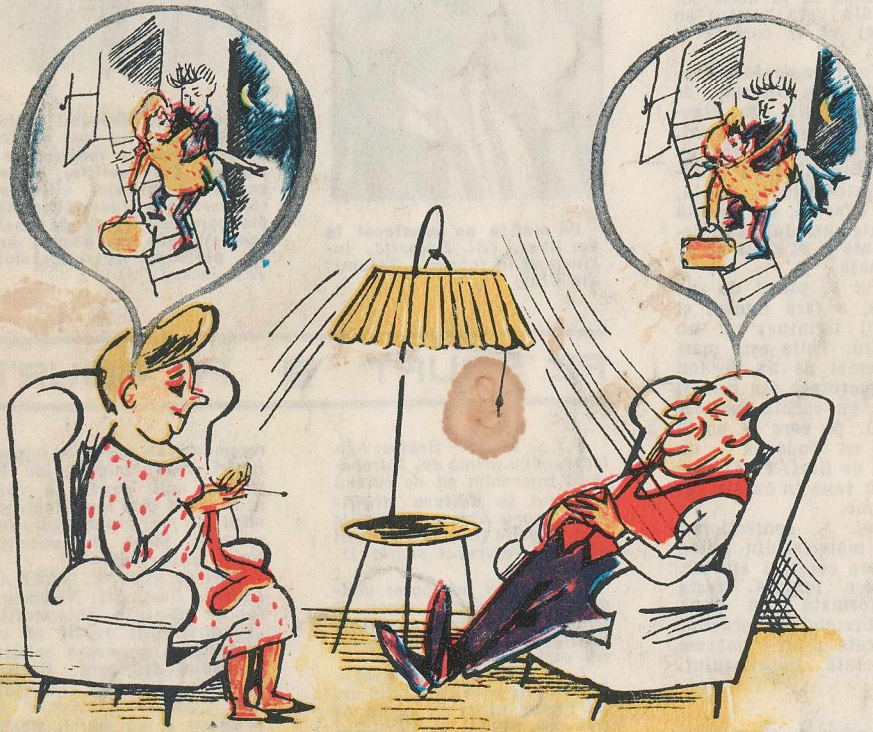
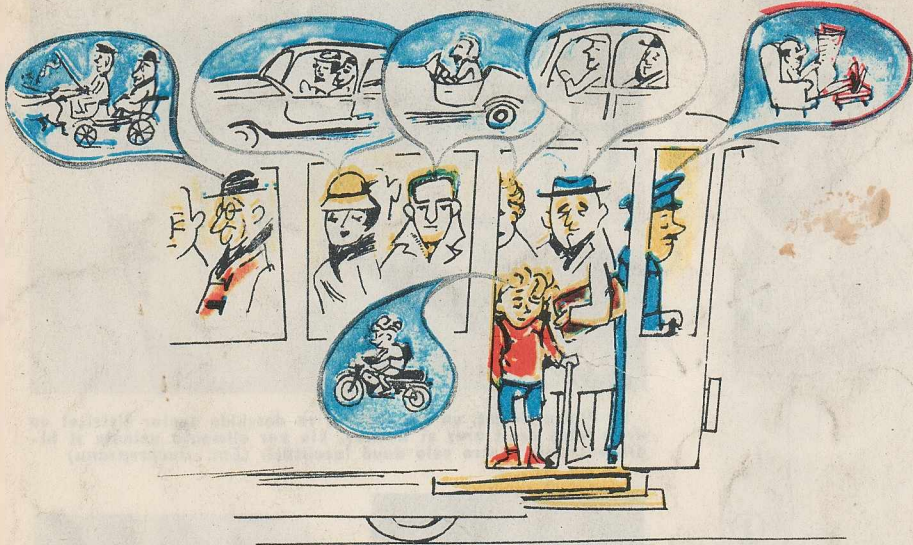
REDACTIA:
BUCUREȘTI
PIAȚA ȘCIINTEI

Căsuța poștală: 3507
of. 33, Tel. 17.60.10,
int. 1744

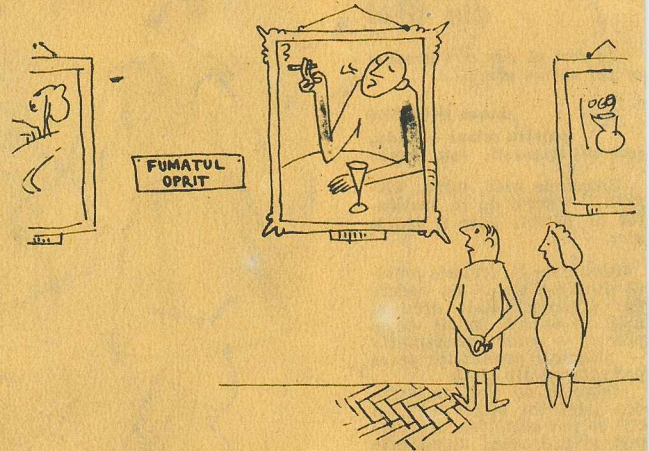
ABONAMENTE:
la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

PREȚUL ABONAMENTELOR: 3 luni: 26 lei
6 luni: 52 lei
un an: 104 lei

Desene de Z. LENGREN
(Din revista „Swiat” — R.P. Polonă)

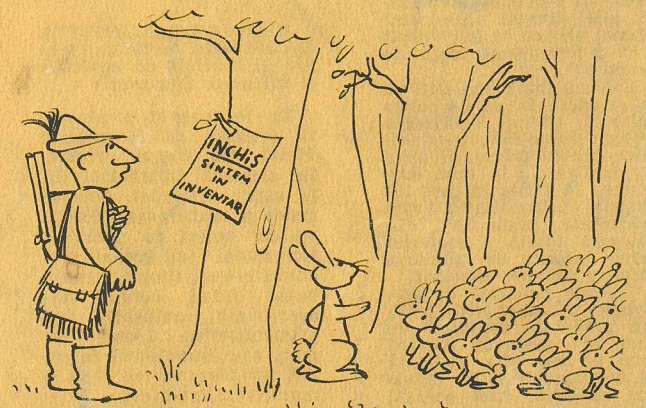

UMOR

Fără cuvinte.

Desen de M. STĂNESCU

Fără cuvinte.

Desen de E. ARNO

Fără alte cuvinte.

Desen de Em. MIHĂILESCU